...Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 3 (13319)
1971 оной январиин 5,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

...ХЭ ...ШАА ...ЭРЭЭ

...лаан-Үдын автотранс...тин 3-дахи предприя... коллектив республи...гаа аймагуудай ажахы...тэ ашаа шэрэдэг, мүн ...зоннишье зөөдэг юм. ...нэр тон харюусалгатай ...алнэри хэжэ байдагаа ...н ойлгодог. Тиимэһээ ...машинануудые бүтээсэ ...тэйгээр ашаглажа, хү... ажахыда хэрэгтэй ашаа ...болзор соонь хүргэхын ...ехээр оролдолго гар...; эдэбхи үүсхэлтэйгээр ...лна.

...шаа шэрэхэ табан жэ...нэ дааларнне үнгэр...декабриин 3-да амжал...тайгаар дүүргэжэ, түсэб...тадуур 726 мянган тон... ашаа хүдөө нютагуудта ...шаһан байна. Хүн зо...шэрэхэ табан жэлэйн...дааларнне үшөө сентяб...23-да дүүргээ гэхэ гү, ...түсэбһөө гадуур ...00 мянган хүниие зөөһэн ...аха юм.

Манай автотранспортна ...хи предприятиин кол...ктив шэнэ жэлэй түрүү...н үдэрһөө улам эдэбхи...гээр ажаллажа, партиин ...ээ XXIV съездые нэ...й солотойгоор угтахын ...дэшэлүүлэгдэһэн со...лис уялга абанхай. Эдэ... хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл ...ха.

Т. МАТВЕЕВА,
түс предприятиин түсэб-
лэлгын таһагые даагша.

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлэй түл абалгада эртэнһээ эхилжэ эрхимээр бэлдэһээр байна. Мүнөө энэ колхозой Сергей Кузьмич Максимовай даадаг отарада түрүүшын хурьгад гаража эхилээ. Энэ отарынхид шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ зуун эхэ хониин бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ уялга абанхай. Тэдэнэр абтаха һотой хурьгадайнгаа 80—85 процентые январь һарада абахаар хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: отарын хонишод Сергей Кузьмич Максимов, Иван Семенович Максимов гэгшэд түрүүшынгээ хурьгадтай байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЗОРИЛГОНЬ ЕХЭ

Улаан-Үдын ноохо сэбэрлэдэг фабрикын коллектив социалис мүрысөөндэ эмхитэйгээр хабаадалсажа, һара, жэл бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг юм. Эдэнэр үнгэрһэн табан жэл соо хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбтитэйгээр хүдэлөө гэхэдэ алдуу болохогүй. Үйлэдбэрэй хүсэд онь... ...шадаһанай ашаар ажалайнгаа бүтээсые 68 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа. Тиин продукци наймадаха табан жэлэйнгээ даабари үнгэрһэн жэлэй декабриин 8-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур арбан 18.600 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

1970 оной даабариһаа гадуур 500 тонно ноохо һайн шанартайгаар сэбэрлэжэ, хэрэглэгшэдтэнь абуулһан. 1971 ондо 17.300 тонно ноохо сэбэрлэхэ даабаритай. Иимэ ажалша бэрхэ коллектив энэшье даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ байха. Юуб гэхэдэ, эдэнэр түрэл партиингаа XXIV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, бүри эмхитэйгээр ажаллана.

Е. ЦЫРЕНОВА.

10 ХОНОГООР УРИДШАЛБА

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха табан жэлэй түсэб бүри нолбриин 20-до дүүргэһэмди.

Мүнөө манай оёдолшод, сабхишад болон бусад мэргэжэлтэднай партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө улам үргэдхэжэ, шэнэ жэлэй эхинһээ амжалта түйлахые хүсөөд. Нэгэдэхи кварталай түсэб арбан хоног урид дүүргэхэ, улад зондо үзүүлдэг туһаламжаяа улам үргэдхэхэ, жэшээлхэдэ, унгэтэ фото-зураг хэдэг болохо гэжэ уялга абанхайбди. Энээнээ сохом бэелүүлхэ байхабди.

В. КАРЕЛИНОВ,
Кабанскын аймагай быткомбинадай директор.

МЕБЕЛЬ ХЭГШЭДЭЙ БЭЛЭГ

Модо хюреэдэдэг ба мебель хэдэг Буряадай комбинадай хүдэлмэришэд партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулжа ябана. Гадна табан жэлэй түгэсхэлы, 1970 оной даабарииые декабриин 22-то дүүргээ. Жэлэй 3-дахи кварталай үрэ дүнгээр ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шагналда хүртэһэн байгаа.

Комбинат табан жэлэй үедэ шэнэдхэн байгуулагдаа, ниилээд үргэдхэгдөө. Модо хюреэдэлгын бүтээсэ ехэтэй агрегадуудтай шэнэ цех баригдаһан, модые сорт сортоорнь илгаха автомат линии тодхогдоһон юм. Мүн бэшэнгэ, кнопочной кранууд хэрэглэгдэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга олдобо.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ социалис мүрысөөнэй үедэ олон түрүүшүүд ажалдаа шалгараа. Комбинадай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 65 гаран процентнь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргые бодото ажал хэрэгээрээ харюулжа ябана. Табан бригадын, мастерска гурбан участогай, модо хюреэдэлгын цехэй коллективүүд коммунис ажалай нэрэтэй.

Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй модо болбосоруулха, ехэ модо хюреэдэхэһээ гадна, комбинадай коллектив ехэ мебель хэдэг юм. Энэ даабарияа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Энэ бүтээгдэһэн мебели орон, диван, сервант, ондооһоо мебель наймаанда ехэ гүйлтэтэй байдаг.

Д. БАЛДАНОВ.

ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Республикымнай эдеэ хоолой промышленность продукци худалдаха 1970 оной түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 25-да дүүргэбэ. 1969 онойхитой сасуулхада, 1.250 мянган түхэригэй продукци үлүү ехээр худалдагдаа.

Табан жэлэй туршада эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудта шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоһон, түрүү технологи нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлэгдөө. Энээнэй ашаар ганса нэгэ жэлэй туршада 1,5 миллион түхэригэй продукци үлүү ехээр үйлэдбэрилэн гаргагдаба.

Олон коллективүүд, тусхайлан нэрлэбэл, Кабанскын, Түнхэнэй, Үнэгэтэйн үрэ дээжэлэй заводууд, Хяагтын, Улаан-Үдын пивын заводууд 1971 оной түсэбөөр ажаллажа эхилээр үнинэй.

Эдеэ хоол бэлдэгшэд шэнэ жэлые амжалтатайгаар угтаһан байна. Тэдэнэр 1971 оной үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ гэжэ эртэнһээ бэлэдхэл хээ, партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис уялга аба.

Г. ФИЛИППОВ,
Эдеэ хоолой министерствын таһагай начальник.

БҮРИ ЕХЭ ИЛАЛТАНУУДТ ТЭЭШЭ

Шэнэ жэлэй түрүүшынхиие үдэрнүүдтэ айхабтар ехэ ажал хэрэг бүтээгдэбэ. Завод ба фабрикануудта, тариалан ба фермэнүүдтэ, научна лабораторинуудта—ажалай шэнэ амжалта илалтанууд түйлэгдэжэ, тоологдожо эхилээ.

— Манай амжалтанууд бухыдаа совет арадай үүсхэлтэ ажалай ашаа үрэ, баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тариашадай, арадай интеллигенциин, манай олон үндэһэ яһатантай Эхэ оронай бухы республикануудай ажалшадай нэгэ зорилготойгоор, нэгэ хүсэлтэйгээр ажаллаһанай ашаа үрэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин зүб политикын үрэ дүн мүн, —гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Шэнэ жэлэй амаршалга дотор хэлэгдэһэн байна.

Совет хүнүүд шэнэ табан жэлые эхилжэ байхадаа, партиин XXIV съездые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэхэ гэжэ түгэс шиидэнги байнад. Ажалшадһаа эдэ үдэрнүүдтэ ороже байгаа олон тоото бэшэгүүд энээниие гэршэлэн харуулна. Хүдэлмэришэдһөө, колхозникуудһаа, интеллигенциин түлөөлэгшэдһөө ТАСС-та абтаһан почтын зариим бэшэгүүдые доро толилнобди.

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ ПАРТИТАЯА

Совет оронай гайхамшагта түйлалтануудтань «Дормаш» гэжэ заводойшье коллективэй оруулһан хубитай бии юм. Манай предприяти табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, шэнэ амжалтануудые түйлахаяа этигэл найдабаритайгаар ажаллажа байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев совет арадые Шэнэ жэлээр дамаржуулан амаршалһыень түйлэй ехэ баяртайгаар, Эхэ оронойнгоо, партиингаа түлөө омогорхолтойгоор дуулааб. Лениней захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байлга, Коммунис партиин хүтэлбэринг—шанга, агууехэ илалтануудай найдамтай ашаа үндэһэн гэжэ нүхэр Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые сэдьхэл зүрхэндөө бүхэлөөр хадуугаабди.

Лениней байгуулһан түрэл партитаяа хэзээшье хамта ябагшабди. XXIV съездын һэргэдэр манай заводой коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 140 мянган түхэригэй продукци наймаанда дамжуулха гэжэ шиидэбэ.

В. КУЗНЕЦОВ,
«Дормаш» заводой токарь,
СССР-эй Верховно Соведэй депутат.

Орёл.

ЭХЭ ОРОМНАЙ УЛАМ ҺАЛБАРАН МАНДАГ ЛЭ!

Шэнэ жэлэй һүни нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые ехэ анхаралтайгаар шагнаа һэмди. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй түйлэһэн амжалтада таряанай үгэһэн үндэр сэгнэлтэнь Эхэ оронойнгоо улам һалбаран мандахын түлөө бүри ехэ амжалта түйлахые биднэние уриална.

Үнгэрэгшэ жэл манай колхозникууд ехэ амжалта түйлэһэн байгаа. Табан жэлэй турша соо газар тариалангай, мал ажалай продукци түсэбһөө гадуур миллион гаран түхэригтэ түрэндэө худалдаабди. Баригдаа ехэ гэгээн мүнгэ зөөри гаргагдалаабди. Городой тухалтай гоё һайхан гэр байра, культурно-ажаһуудалайнгаа эмхи зургаанууд тосхондо баригдаа.

Мүнөө жэл 400 мянган түхэриг мелиорацида табигдаһан байна. Газар тариалангай ургасые ниилээд дээшэлүүлхэ арга боломжо тэрээнь олгохо. Үбэлэй һаранууддашье таря хүдэлмэриин горитой хубинь хэгдэхэ һэтэй.

Р. АЙДАРАЛИЕВ,
«Карюод» колхозой
Киргизэй ССР-эй түрүүлэгшэ,
Аласка район.

ЧУКОТКЫН ШАХТЁРНУУДАЙ ҮГЭ

Магаданай областиин горняктууд агууехэ Эхэ оронойнгоо түлөө омогорхолтойгоор, гүн гүнзэгыгөөр сэдьхэлээ хангагаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй телевидени ба радиогоор хэлэһэн үгэнь шагнаба.

Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро манай арад үнгэрэгшэ жэл ехэ илалтанудые түйлэбэ. Совет хүн бүхэнэй ажал экономикын, ардын техникын амжалтануудта нэмэри болохо оробол байна.

Энэ гараһан жэлдэ бүри ехэ илалта түйлаха арга боломжо нээгдэбэ. Коммунис ажалай коллектив — манай бригада—бүри ехэ хараа түсэб табиба. «Мошный» гэжэ 19-дэхи уурхай ашаглажа эхилдээр түхеэржэ байнабди. Шухала бухы хүдэлмэриие —КПСС-эй XXIV съездын нээгдэтэр, болзорһоонь урид дүүргэхэбди.

Н. КРУЧИНОВ,
РСФСР-эй габьяата шахтер,
«Беринговская-2» гэжэ
Чукотскын шахтын
күүрһэншэдэй бригадир.

Магадан.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ УЯЛГАЛНА

Промышленность, эрдэм, техникын хамтуугаар колхоз, совхозуудайшье ажалшадай үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ амжалта түйлаһаниинь хүдөө ажалтай бухы нэйэлэ холбоһон намайе айхабтар ехээр баясуулба. Оронаймнай бүхы түүхэ соо үзэгдөөгүй ехэ ороһоной болон хлопогай ургаса суглуулагдаһан байба. Нүхэр Л. И. Брежневэй телевидени ба радиогоор хэлэһэн үгэ Совет оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые ходо бэхижүүлхэ... биднэр, селекционернуудые уялгална.

П. ГАРКАВЫЙ, Ленинскэ шангай лауреат,
ВАСХНИЛ-эй гэшүүн корр.

Одесса.

ЗОРИГЖОНХОЙ

Хурга Шитын областиин «За...ланця» колхозһоо гар бүлөөрөө ...ерэһэн Анатолий Михайлович Акуловай эхэ хонидые хабаалгаар даажа абахадань, ...зын жэриин хонишод:

— Юродын энэ тиидэ заавод, ...бригада хүдэлжэ байһанаа ерэ... ...ша ажал тухай юу мэдэхэб ...! Юрнэйхи гэжэ хонишон болоо һаяа юм. Совхозһоо онсо хэтэ городоор түбхинэлэе ...! Одоол зүдэрхэ байха ...,—гэлдэн шэбэнэлдэгшэ һэн.

Үнэхөөрэшье нютагай хонишод Анатолиин дүй дүршэлгөөр ...вед байн, хонин ажалда үнэн ...хэлэһөө дуратай байһыень ...тэлэһэн мэдэхэб даа. Хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдынхишье ...н тухай хэлэхэгүй һэн шуу. ...энэ үнгэрөөд байхада Анатолий Акуловай даадаг отарын хонишодой дүнгүүдые согсолхонь, ябала ехэ амжалта түйлаһан байгаа. Удаадахи жэлнүүдтэнь энэ нүхэрнэй ажалаа улам һайнаар эмхидхэжэ, хүн, намарынь хонидоо элбэг ногоотой бэлшээридэ адуулжа, хүшэ тэжээлынь һайса абхуулһан, искусственнэ үрэжүүлгэнь зайһа сагтань үнгэргөөд, үбэлжөөлгэдөө. Хурьга абалгада нэтэрүүгээр бэлдэжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ оролдосотой шуналтайгаар ажаллайнайнгаа ашаар тэрэ удангүй совхозой түрүү хонишодой зэргэдэ оролсоһон намтартай.

Ябдондо Сэлэнгын совхозой түрүү хонишон Анатолий Акуловай хүтэлбэрилдэг бригадынхид эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ, толгой бүриин 26 килограмм шэгнүүртэйгээр түшээһэн юм. Мүнөө түс бригадын хонишод абаһан уялга, даабаряа зайһа сагтань дүүргэжэ, түйлаһан амжалтаа улам батадхахаар шиидэнхэй.

А. АФАНАСЬЕВ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭБЭ

Түнхэнэй аймагай киномеханигууд айн баарта жэлэй түсэбые ...өө декабриин 15-да дүүргээ... юм. Харин табан жэлэй даабари Совет Конституциин үдэр —декабриин 5-да дүүргэһэн тухай тэдэнэр мэдээсэһэн байна.

Аймагай олохон киномеханигууд ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандана. Тиихэдэ социалис мүрысөөндэ эрхимээр гараһан нүхэд тэдэнэрэй дундаһаа олон. Жэшээлхэдэ, Ю. И. Косодайенко, М. М. Усольцев (Шимхэ), Ф. Е. Зарбуев (Тооро), Е. Т. Сорокопинков (Хужар) гэгшэд аймаг соогоо түрүүлжэ, бусадай дундаһаа шалгараа.

Шэнэ жэлдэ үшөө һайнаар хүдэлжэ, шэнэ амжалта түйлахабди гэжэ Түнхэнэй киномеханигууд мэдүүлнэ.

Л. ТАПХАЕВ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Л. А. МАКСИМОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын хүдөө ажахыда олон жэл соо оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, мүн түрөһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дамжуулан, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ...ов Лазар Андрияновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1970 оной декабриин 29.

АЖАЛАА ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭХЭДЭ...

Республикымнай залуу предприятинуудай нэгэн болохо Хурамхаанай леспромхоз ой модоор баян, тэрэниие бэлэдхэхэ таарууни газарта һуурижанхай. Хэрбээ леспромхозойнай жэл бүхэндэ 400 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ байгаа һаа, эндэ 80 жэлэй туршада һууринь һэлгэнгүй хүдэлхэ арга боломжотой гэжэ баримталагдана. Мүн энэл хугасаада залуу модон ургаха, баялигынь сэхэдхэгдэжэ байха.

Леспромхоз байгуулагдаһан сагһаа хойшо урдаха зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэб жэл бүхэндэ дүүргэгдэнэ. Мүн табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа дандаа. Тиихэтэй хамта ерэхэ табан жэлэй хугасаада амжалтатайгаар хүдэлхэ арга боломжо эртэнһээ хангагдажа байһаар. 1971 оной түсэбые түрүүшын үдэрһөө һаадгүй һайнаар дүүргэхын тула бэлэдхэл хэгдэ, 40 километр утатай харгы баригдаа, ой соо, доодо складта трактор, автомашина байлгаха дулаан гаражанууд баригдаа. Хаана, ямар газарта модоной отологдохонь тодорхойлогдоо, тэндэ хүрэхэ харгы татагдаа. Мүн модошодой үбэлэй үедэ ороже дулаасаха байра түхеэрэгдэһээр, ой соогуур нүүжэ ябаха 3 столово эмхидхэгдэһэн байна.

Бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ эрхэ байдал модошодто олгохо тухай дирекци, партийна, профсоюзай организаци саг үргэлжэ анхардаг болоо. Энээнэй ашаар леспромхозойнай бага комплексно хэдэн бригада ажалайнгаа бүтээсэ 4000 кубометртэ хүргэһэн байна. В. П. Парамонов, В. С. Щукинай даадаг бага комплексно бригаданууд һарадаа 4000 кубометр, нүхэд Белозотиков, Спиридоновой бригаданууд 3000 кубометрһөө үлүүтэй модо бэлэдхэн таалуулна.

В. И. Ленинэй 100 наһанай ойн баярай жэлдэ модошодой ажалай комплексно бүтээсэ 1000 кубометртэ хүргэгдөө. Леспромхоз жэл соо 250 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, табан жэлэй һүүлшын оной түсэбые декабриин 10-да дүүргэһэн байна. Жэлэй даабариһаа гадуур 12 — 15 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ бэгэдэгдэһэн һэн.

Ямар аргаар амжалта, ехэ бүтээсэ түйлагданаб?

Бага комплексно бригадануудай хүсөөр модон бэлэдхэгдэнэ, таалуулагдана. Долоон хүнһөө бүридүүлэгдэһэн эдэ бригаданууд «ТДТ-75» трактор хэрэглэжэ, модые отолжо, нарин һурууд болгон ужагалжа. Тэдэнэр трактораар модые таалуулжа, нэгэ газарта соложо. Иигэжэ таалуулан сомогдоһон модые һүүлээрнь автомашинануудта ашаалха һэйн байдаг.

В. И. Парамоновой үүсхэлээр бага комплексно бригадануудай ажал 1,5 халаанда эмхидхэгдэнэ. Мүнөө леспромхозой бүхы бригаданууд 1,5 халаанда ажаллажа, тракторнууд амаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэг болоо. Бригаданууд үглөөнэй 7 часта ажалаа эхилдэг юм. Түрүүшын халаанай хүдэлмэрилэгшэд ажалһаа ошохоһоо, бригадын 2-дохи тракторист, чокеровщик ажалдаа ерэдэг. Тиигэжэ трактор зогсоогдонгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэжэ гэнэ.

Модо бэлэдхэлэй участогай хүрбэн трактор бүхэндэ нэгэ нэмэлтэ трактор үгтэнэ. Хэрбээ нэгэниинь эбдэржэ, хэрэглэлһээ гараа һаа, нэмэлтэ трактор табигдана. Үдэшын долоон час болотор хүдэлгэгдэһэн тракторнууд гаражда асарагдадаг юм. Дулаан гараж соо хоноһон автомашина, тракторнууд үглөөгүүр ямаршье һаадгүйгөөр ажалда эльгээгдэдэг.

Гаражай хүдэлмэрилэгшэд үдэрэй үедэ трактор, автомашина заһабарилна. Бэлэдхэлэй ажал хэдэг тусхай хүдэлмэрилэгшэд леспромхоздо бии. Тэдэнэр модо шэрэхэ харгы баридаг, бэлдэдэг. Бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникэ леспромхоздо абтажа байһаар. Доодо складуудта модо ашаха автопогрузчик хэрэглэгдэнэ, модон хүсэ ехэтэй автомашинануудаар зөөрэгдэнэ.

Саашадаа хүгжэхэ, ехэ модо бэлэдхэжэ шэрэхэ арга боломжо, хүсэ шадал леспромхоздо бии гэнэ. Модошодой, тракторнистнуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Бага комплексно бригаданууд модошодой оһодынь хүраар эмхидхэгдэһэн байна. Бээ бэеынгээ абари зан һайн мэдэхэ, үгэен ойлголсохо хүнүүд бригадада хамтаран ажалладаа ехэ бүтээсэ түйлана. Бригадын гэшүүд нүхэдэйнгөө ажал, мэргэжэл шудалжа, нэгэнэйнгээ үбшэлөө, али ямар нэгэ шалтагаанһаа ажалдаа ерээгүй һаа, даабариинь дүүргэлсэд байдаг.

Модошодоймнай ажаһуудаг леспромхозой түб һууринь болоһон Майск тосхон урган бодоо. Эндэ олон барилга хэгдэжэ, тосхоноймнай тухай шарай хубилжа байһаар. 200 һууритай клуб, 35 оронтой больницэ, арбан жэлэй һургуули, магазин, столово баригданхай. Ниитын эмхи зургаануудые, модошодой гэрнүүдые халуун уһаар хангахын тула теплотрасса баригдажа эхилээ. Заһабариин-механическа мастерской баригдажа байна.

Манай леспромхоз халуун аршаантай нютагта һууринжанхай. Байгаалиин энэ баялигые хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдэй ашаа туһада зориулхань мүн лэ шухала. Модошодой амархын, бэе махабадаа һайжаруулхын тула 50 оронтой профилакторн баригдажа байна. Хүдэлмэришэдөө хабар эртэһээ овощоор хангажа байхын тула теплица баригдажа, үгэрсэ, помидор, ногоо гэхэ мэтэ ургуулагдадаг болоо.

Леспромхознай хүгжэжэ, болбосон түхэлтэй болоһо байнхай. Урдахи зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха хүсэ шадалтай модошодой коллектив байгуулагдаа. Табан жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар дүүргэһэн манай коллектив партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис уялга абаад, тэрэнээ бодотоор дүүргэхэ байһандаа батадхар этигэнэ.

В. ШАТОРНЫЙ,
Хурамхаанай леспромхозой
үйлэдбэриин таһагай
начальник.

Зурагууд дээрэ: модо отолгошо Федор Голубев. Леспромхозой түрүү хүдэлмэришэд И. Черепков, В. Щукин, В. Шайдуров, А. Сезова, В. Сезов, И. Шелковников, Г. Лисахин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХЭЖЭНГЭ

ҮҮРГЭ, ХАРЮУСАЛГАЯА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Шэнэ газарта бууса түхеэрхэ гэшэ тиимэ бэлээр бүтэхэ хэрэг бэшэ. Хориһоо таһаржа, түсэгаар аймаг болоод байхадаа, хэжэнгынхид эхиндэхэлэй, түбхинэлгын эхэ хүдэлмэри эрхилхэ баатай болоо һэн. Тэрэнэй хажуугаар аахан байһан томо совхозуудые тоосоото энэ үедэ соморложо, үшөө хоёр шэнэ ажахы байгуулба. Эдэ бүтэдэнһөө уламжалан, аймагай хүтэлбэрилхы органууд али олон асуудал шиидхэжэ, ажал абуулгыень мүртэнь оруулхаар ниилэд түхалшарһиншье байха. Тиигэжэ аймагай саашанхи хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудые шууд шиидхэхэ хэрэг зарим тэды хойшо татагдаха ушартай болоһониинь мэдээжэ.

Габшье тоосото үе соо аймагай партийна организаци ажахынуудай үйлэдбэриинэ түсхэй һалбарида мэргэжүүлхэ, ажахын тоосоо пабтаруулха талаар зарим тоды хүдэлмэри хэһэн байна. В. И. Лениной түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ далгарһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон аймагай ажалшад байгаалиин уларилда тохёолдоһон бэрхэшэлнүүдые тэсэмгэйгээр дабан гаталаа. Орооһо тариа, үбһэ, мал ажалай продукцинуудые абалга аянршагааршье һаа, ургалтатай байгаа.

Аймагай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулан, гурбан жэлэй туршада гүрэн 6,6 миллион шахуу түхэриг табиа. Тэрэ мүнгөөр малай байранууд, байрын гэрнүүд, соёл культурын ба ажаһуудалай барилганууд олоор баригдаа. Гадна олон трактор, автомобиль, комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникэ худалдэн абтаа, ахар 800 километр утатай электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини аймаг соо татагдаа бшуу. Юрэдөө, капитальна гаргашада гүрэн ехэл мүнгэ һомолжо, ниилэд түһалаа гэшэ.

Теэд тэрэ анхараалыень хэжэмгын-хид хэр зэргэ харюулаа гээшэб? Орооһо тариа абалга тоосото гурбан жэлэй туршада урдахи гурбан жэлэйхитэй сасуулхада, миин 2, ноохо—7, һү—9, ухэрэй шэгнүүрэй нэмэсэ 4 процент ехэ болоо. Табан жэлэй туршада миха абалгые урда табан жэлэйхиһэ 9 процентээр дээшэлүүлһэншье һаа, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. Ганса 1970 ондо ахар 3000 центнер миха гүрэндөө дутуу тушаагаа.

Мал ажалай продукцинуудые абалгын багаар ургаһан ушар гол түлэб шингын ахууһа малай тоо толгойнь мүртэйгээр үдөөгүйн, ашаг шэмэ үгэлгынь хангалтагүй байһанай гэм болоно. Мал үсхэбэрилгэдэ ушарһан томо томо дутагдалнуудые усадхажа шадаагүй. Энэ мал үрэжүүлхэ, орооһо оруулха хүдэлмэри, үүлтэр һайжаруулха хэрэг муугаар эмхидхэгдэнэ. Мал олоор гаралһаар. 1969 ондо аймагай ажахынууд дунда зэргээр 100 эхэ мал бүхэниһөө 64 тугал, 68 хурьга түлэжүүлээ, үнгэрһэн жэлэй 11 һарын туршада тугал абалга 58, хурьга—69 болгоод байгаа. Тиихэдэ «Первомайскай» совхоз оройдоо 49 тугал, 58 хурьга абаа бшуу. Мүнөө болотор аймаг соо ахар 1300 үнеэдэй оройндо оруулагдаагүй, жэлэй туршада 731 үхэр, 12,9 мянга шахуу хони гаралуулһан ушар мал ажал хүгжөөлгэдэ хангалтагүйгөөр хандаһанайнь бодото гэршэ болоно бэшэ аал?

Малай ашаг шэмэ абалга дээрэ мүн лэ дутагдалнууд олон байһаар. Һү һаалга, ноохо хайшалга абаад үзэе. 1970 оной 11 һарын дүнгөөр эһоор болохдоо, харбаа Чисааныи. Хуланай совхозуудай һаалишадай үнеэн бүриһөө 1450—1530 килограмм һү һаагаад байхадань, аймагай дунда зэргын үрэ дүн 1360 килограмм болоно. Харин Хэжэнгын, совхоздо үшөө 300 килограммаар доогуур. Эдэ ажахынуудай эрхэ байдал, малайнь үүлтэр аб адли, ямаршье ялгаагүй юм. Теэд ажалайнь үрэ дүн иимэ таа ондоо байна бшуу. Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, пиитышгээ ахууһа мал хүгжөөлгэ асуудалда зарим хүтэлбэрилэгшэдэй болон зоотехнэргэжэлтэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһанай хойшолон болоно

Аймагай хүдөө ажахын байдалые шэнжэлэн харуулһан эдэ иимэ хадан баримтануудые Хэжэнгын районно партийна конференци хэрэ КПСС-эй райкомой гурбан жэлэй туршада абуулһан хүдэлмэриин тоосоон түхэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Б. Д. Ангархаевай хэлэһэн элидхэл соо хэлэгдээ. Аймагай партийна организациин хүдэлмэриин һайн талые тэмдэглээд зуураа, оерыгөө ажал абуулгадахи ехэ дутагдалнууд тушаа, хэсэл хэрэгжэжэ гүйцэтгэгдээгүй арга боломжонууд тушаа, шиидхэбэреэ олоогүй асуудалнууд тушаа анхаралаа онсо хандуулһаниинь зөб. Тиихэдэнь хүдөө ажахы хадан аймагай эхэ гол һалбариинь аад, иимэ алхаса һудалтайгаар хүгжэжэ байһан ушар аймагай коммунистнуудай һанаае зобоогоогүйдөө аргагүй бшуу.

Үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада түбхинэхы шэнжэгэй эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри эрхилһэтэй хамта, байгаалиин уларилай зэрэшье һаа түбэг ушаруулбашье һаань аймагай ажахынууд хүдөө ажахы хүгжөөлгөөр бүри һайн амжалта түйлажа шадаха аргатай байгаа гү? Аргатай байгаа гээд энэ асуудалда шууд харюу үгэмөөр. Энэ зорюуе делегат, Хүдэнэй совхозой Улаахан-Арһалай МТФ-эйн даагша Д. Р. Жимбеевэй конференци дээрэ хэлэһэн үгөөр баримталая.

— Табан жэлэй туршада бэелүүлэхээр, мүн В. И. Лениной түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэтхэлдэ абаһан социалис уялгануудаа манай коллектив амжалтатайгаар дүүргээ. Табан жэлэй түсэб һү абалгаар 1970 оной декабриин 1-нэй байдалаар 102 процент, худалдаалгаар—107 процент дүүргэһэн байна. Тэрэ жэлэй 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1860 килограмм һүн һаагдаа. Э н э н э й 1966 онойхитой с а с у у л х а д а, 400 шахуу килограммаар дээгүүр болоно. Табан жэлэй туршада 960 толгой тугал абаад даабаритай һэмди. Тэрэнээ 45 толгойгоор үлүүлээд байнайдэ. Тугалнуудаа зургаа һаратай болотороо тэжээжэ, шэгнүүрынь дээшэлүүлхэ түсэбөө 130 процент болгообди. Һаагдаһан һүнэй оерыень үнэ сэн хэрэглэгдэһэнһээ шах бүри хямда байһан. 1969 ондо ахар 4 түхэригөөр хямдаруулжа шадаа байлайбди. Һүүлшынгиие жэлэйхи нэмэлтэ—гэхэр хубилаагүй хабартай. Фермын 8 һаалишад хоёр мянганай дабаа гаталаа, харин 1969 ондо оройдоол нэгэ хүн иимэ амжалта түйлаһан юм. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ фермээрээ 2 мянганай хила дабахайди, нэгэдэхи кварталай даабари мартын найминда бэелүүлэхэбди,—гэжэ тэрэ элидхэһэн байна.

Энэ фермын байдал аймагай бусад фермэнүүдһээ ондоо шэнжэниинь огто үгы. Хамаг ажал бэр хүсөөр энидэ хэгдэһээр, үнеэдэйнь байра хүүшан. Тиимэ мүртөө эндэхи һаалишадай ажалай дүн бусад олонхи фермэнүүдэйхиһээ тэшхэ ондоо. Аймагай һаалиин бүхы фермэнүүдэй һаалишадай хүдэлмэреэ эмхидхэл адлаар эмхидхэлэг һаань, конференци зэрэ иимэ ахир тэоншүүлэ ҙурдагдаагүй һэн.

Хонин ажал аймагай мал ажалайн гол, шиидхэхы һалбари. Энэ мал үсхэбэрилхэ арга боломжоншье үгэл ехэ. Теэд ганса Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоз ажахынхан 1970 ондо зуун эхэ хонин бүхэнһөө 82 хурьга түлэжүүлээ. Харин тиихэдэ бусадынь холо гэрдэнхэй. Хонишод нүхэд Намжилов, Жигжитдоржиев, Янцанов (Хэжэнгын совхоз), Цыденова, Жамсуева (Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоз) хурьга олоор, ноохо ехээр хайшалжа абадагаараа али зэргэ сууржаха гээшэб. Тиигэн гадна зарим зэргэлээд хүдэлжэ байгшадынь юундэ ядалданаб. Адли байдалтай ха юм. Нимэрхүү байдал мал бэлшээн, шалан тэргэлүүлгэ, залуу мал түлжүүлгэ дээрэ мүн үзэгдэнэ.

Мал үсхэбэрилгэ, тэрэнэй ашаг шэмынь дээшэлэлгэ тэжээлһээ болодог гэжэ мэдээжэ. Тэжээлэй бата бэхи үндэһэ һуури тэйһха гэжэ ородоһон газарта ехэ юумэн түйлагдана. Жэшээ болгон Хүдэнэй совхозые абаад үзэе. Сабшалан һайжаруулгада эмхидхэд анхаралаа горитойгоор табяа, газараа заатэй бэлгоо, түсхэй оньһожоруулагдаһан отряд эмхидхэгдэнхэй, түхэреэн жэл соо хүдэлнэ. 1970 ондо аймаг дотор дунда зэргээр гектар бүриһөө 8,3 центнер үбһэнэй хураагдаад байхада, Хүдэнэй совхозойхи 11,4 центнер болоо. Тэрэ ажахын луговод Ц-Д. Жамбалов 80 гектарай түс бүриһөөнь дунда зэргээр 41,6 центнер үбһэ сабшажа абаа. Тиигэн гэхэдэ, Загаһатын совхозой гурбан жэлдэ сабшаһан үбһэнэй хэмжээе гектарта хубаахада жил соо дунда зэргээр 4,8 центнер болоно байха юм. Тэрэ үргүүлгэ дээрэ баһал иимэрхүү юумэн ушарна.

Теэд юундэ иимэ орео нэрнан, бэ бэеһээ тэшхэ ондоо урэ дүнгүүд түйлагданаб? Ниитэл анхаралһаа, хүтэлбэриһөө, эмхидхэлһээ болоно. Партийна организацинуудай, совхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй даалһан тушаалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг абадалай хойшолон гэжэ ажаглалта конференци дээрэ хүбшэгдээ.

Үнэхөөрөөшье, КПСС-эй райком, аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын управлени түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын түйлалтануудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй харюусалга болон үүргэ зээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри һулаар ябуулаа.

Энэ асуудалаар делегадуудай хэлэһэн ажаглалта дурдая.

М. Х. Хантаев—Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой главна зоотехник:

— Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Аймагтамнай мүнөө болотороо искусственна үрэжүүлгын гүрэнэй станци байгуулагдаагүй байһаар. Хонидто бонитировко хэхэдэмнай ахар 40 шахуу процентнь гурбадахи классай байшоо. Үрэжүүлгын мүртөө орооһогүйһөө болоно иимэ юумэн ушарна. Үшөө тиихэдэ эдэ мал олоороо һүбайрна.

Б. Н. Жамсуев—Загаһатые совхозой директор:

— Хүдөө ажахын эрдэмтэ мэргэжэлтэдэй зүгһөө теоретическэшье, бодотошье түһаламжа багаар абана гээшэбди. Мал үсхэбэрилхэ, үүлтэрынь һайжаруулха гол асуудалнуудые, үнэхөө, манай мэргэжэлтэд һулаар шиидхэнэ. Аймагаймнай газетэ түрүүшнүүдэй дүй дүршэл согсолхо, дэлгэрүүлхэ асуудалда анхаралаа табинагүй.

Б. Х. Жамбалов—Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь:

— Аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управленида бэлэдхэл һайнтай мэргэжэлтэд олон хүдэлнэ. Тиигэбэшье тэдэнэй совхозуудта ошожо, бодото хүдэлмэри хамэ, тэдэхэ мэргэжэлтэдтэ түһэлжэ, ямар нэгэн юу хэлэ асуудал оерыгөө түсхэлвэр шиидхэжэ байһые харадаггүйбди. Түдэнээр жэнэтэн лэ асуудал шиидхэлгээр хүдэлмэреэ хэмэрлэнэ хэлэ. Управленидэ түсэблэлгын-экономическэ таһаг гэжэ бии. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд тоо мэдээ телефоноор суглуулаад лэ, балансова комиссида һуугаад лэ улгаяа дүүргэдэг.

Аймаг соо газаа таһаи дэлдэг мэргэжэлтэд хорёоһоо хүн болодог. Тиихэдэ юрын ябагай эрдэмтэ мэргэжэлтэд ажахы делени бүхэндэ хадыгараа хүдэлһэбэйлаг. Тиигэн гэхэдэнь, аймагай мүнөө болотороо нагаһаэ жашеж маар (ядахыи сагта) искусственна үрэжүүлгын пункт, гүйсэд оншороор рүүлагдаһан һү һаалиин фермын элдэб үбшэ үндэһөөрнь усадхаһан арга, тэрэшэлэн түрүү дүй дүршэлэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ ябахы юумэн үшөөд харагдаагүй байна.

Гэхэ зүүрэ мэргэжэлтэдэй абуулһаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин үрэ дүн горитойгоор дээшэлжэ байна гэжэ конференци зүб санахэ. Тиимэһээ партиин райкомой тийна эхин организацинууд хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ харюусалгыень саашадаа бүри дээшэлүүлхэ, тэдэнэдэ шалга эрилтэ хэха байһаниинь дамжаггүй.

Аймагай промышленна предприятинуудай ажал абуулгада, соёл талай, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин байдал тушаа конференци дээрэ анхарал горитой хандуулагдаа, дүтүү дундануудые элирүүлээ, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тодорхойлогдоо.

Хэжэнгын районно партийна конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь Н. Е. Ме... «Забайкаллес» комбинадай ... ник А. И. Норайлов хабаадажа, үгэ хэлэһэн байна.

Конференциин һүүлээр ... һунгагдаһан партиин райкомой ... рүүшын пленум зарлагдажа, ... эмхидхэлэй асуудалнууд шиидхэгдээ. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар Б. Д. Ангархаев, секретаряар Н. М. Тютрин, Г. С. Са... һунгагдаба.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай ...

ЗЭДЭ

Партийна хүсэ зүбөөр хубаан табиха

Һайндахи түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэл — 1970 ондо иимэ хэмжээнэй продукци гүрэндэ худалдагдаа: һүн 82 мянган центнер, тэрэ тоодо 22 мянган центнерынь түсэбһөө гадуур; махан—58.300 центнер, түсэб 500 центнераар үлүүлэгдээ; үндэгэн—2074 мянга (түсэбһөө 700 мянга), ноохон—12.587 центнер, түсэбһөө гадуур худалдагдаһаниинь 967 центнер.

Эдэ тоо, баримтанууд КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь А. Р. Потаповой һэлхэн аймагай партийна конференци дээрэ хэһэн тоосоото элидхэл соонь нэрлэгдээ һэн. Хүдөө ажалые саашадань хүгжөөлгын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлэй хээ хязгааргүй далгераад байхада, эдэ тоо, баримтанууд аймагай партийна организациин тоосоото үе соо хийһэн ажалай толотомо гэршэ, тайлбари болоно үгэнэ. Иимэ үрэ дүн түйлахын тула аймагай партийна организациин хүтэлбэри доро ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн, урдаа табигдаһан зорилгоёо дүүргэжэ шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй үсынтэтэй 1970 оной байдалые жэшэхэ болоо һаа, аймагай алишье ажалыда нэлэ ехэ хубилалтын болоһон тухай конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд онсо тэмдэглэһэн байха юм. Мал ажалай продукцинуудые нэбэр гэхэр абадаг болохын тула ажахы бүхэндэ тэжээлэй һайн бааза байгуулха гэшэ эгээл түрүүн шиидхэгдэхэ гол асуудалнуудай нэгэн болоһон. Мүн энэ зорилготой хамта орооһо тарианай талмай үргэдхэхэ ба ургасыень дээшэлүүлхэ талаар ехэ ажал хэгдээ. Жэлэнэй, тарилгын талмай 7865 гектараар үргэдхэгдэжэ, дунда зэргээр нэгэ гектарай ургаса 0,7 процентээр дээшэлээ. 1961—65 онуудта жэлдэ 97,9 мянган центнер орооһо тариа гүрэндэ худалдадаг һаа, энэ табан жэлэй үедэ жэл бүри дунда зэргээр 131,0 мянган центнер худалдагдаа.

Энэ амжалта бэлэхэнээр түйлагдаһан хэрэг бэшэ, ажахын коммунистнуудай хадаы ехэ оролдосого гарһаһан тухай тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдээ. Энэ талаар «Мир», Лениной нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинууд онсо шалгарһан байна. Лениной нэрэмжэтэ колхоздо трактор-тарилан ажалайнь бригаданнуудые алдар суута гарһан Социалис Ажалай Герой В. И. Бутаков, Заболотный, «Мир» колхоздо нүхэр Усов, Очиров гэгшэд толгойлоно. Тарилайнь ургаса нэгэ гектарһаа 11—18 центнер болоһон.

Эдэ бригаданнуудай ажалай амжалтын эхи зайха хаанаһааб гэхэдэ, газараа һайнаар, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэнэ, севообороднуудые зүбөөр хэрэглэнэ, агротехникын заабари нарихаар сахина. Эдэ бүхы ажалаинь харюусалга ехэтэй, шадабари нэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй бэлэн коммунистнууд толгойлно.

«Мир»-эй жэлдэ малай тэжээлдэ кукуруза, горох, зеленко ехээр таригдадаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлэй урэ дүнгээ хэлэхэ болоо һаа, «Мир» колхозой нүхэр Гаопсуммай хүтэлбэрилдэг звено гектарһаа 450 центнер кукурузын ногоон масса ургуулһан. Энэ амжалтын ашаар аймаг дотор нэгэ үнеэндэ бардам хүрэхэ силос даралдаһан байна.

Тоосото үе соо партиин райкомой сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, талмайень үргэдхэхэ ба бэлшээри һайжаруулха тушаа асуудал хэсэтэ бэшэ хаража, түсхэй хэмжээ абуулга харалһан байха юм. Тиин 1500 шахуу гектар сабшалан шуун бүрлалһанһаа сэбэрлэгдэһэн, 318 мянган тонно үтэгжүүлгэ, түрүүшын табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ минеральна үтэгжүүлгэ сабшалангда оруулагдаа.

Газарай үһалуури һайжаруулха тухай асуудал партиин райкомой гол анхаралда байһан тушаа элидхэлдэ тэмдэглэбэ. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэжэ шадаһан ажахынууд муу бэшэ үрэ дүн түйлаһан байна. Лениной нэрэмжэтэ колхоздо луговодуудайнь отряд хадан жэлдэ удаа- гуур нэмэг газар хатаана, сабшалангдаа органическа ба минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулна, бүгэд хүдэлмэри хэнэ. Тиимэһээ түс ажахы аймаг дотороо үбһэ ногооной эгээл баян ургаса (гектарай 15,6 центнер) хурана. Түрүү луговод Сергей Тарханов-ский дааажа абаһан участогойнгаа гектар бүриһөө 31,7 центнер хуралажа шадаа.

Газарай ашаг урэ дээшэлүүлхэ талаар тоосото үе соо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн ажаглан харахада, ажахынуудта дутагдал үшөөл ехэ байһаар. Үгэ хэлэһэн зарим делегадууд энэндэ һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлэн, дары хэмжээ абаха эрилтэ табяа. «Коммунизм» колхоздо, Оёорой, Торини, Октябрьска совхозуудта жэлһээ жэлдэ бага ургаса абтана. Ямар шалтагаан дээрэһээб гэхэдэ, газарынь муугаар элдүүрилэгдэнэ, үрэһэнэй шанар муу, тарилга дээрэ зүб норми сахигданагүй.

Орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса д э э ш э лүүлхэ хэрэгтэ шаар шухала арга нүхэсэа мүн. Теэд зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд эоэниие һайн мэдэжэ байгаад, бэелүүлхын түлөө оролдоногүй. Энэл ушар дээрэһээ аймаг доторхи тарилангай талмайн оройдоо арбан гаран процент шаар болгогдоно. Паарта гэжэ үлөөгдэһэн газарай ойроо хүртүүлээгүй, бүртаг үбһэндэ даргадаад, һүүлэй бүүлэ малай бэлшээри болошодог ушарнуудшье бии.

Гүрэндэ худалдагдаһан хүдөө ажахын продукциһаа ороһон бүхы олзо доходой 87,5 процентнь мал ажалда тудана. Ушар иимэһээ партиин райком мал ажал, илангаяа хонин үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулдаг болонхой. Тоосото үе соо хонин үсхэбэрилгые хүгжөөхэ тухай асуудал партиин райкомой пленум дээрэ зүбшөөн хэлэгдэжэ, түсхэй хэмжээ абуулганууд хараалагдаһан байна. Үшөө тиихэдэ нэдэндэ шаада үнгэргэгдэһэн научна конференцинүүдые хонин үсхэбэрилхэ талаар партиин райкомой хараалһан хэмжээнүүдые байһаһан байна.

Үнгэрһэн табан жэл соо аймагай хонишодой урдаа табигдаһан зорилгоёо дүүргэхын түлөө ямар тэмсэл гаргаһан тушаа элидхэлдэ, мүн делегадуудые тоосоо хэлээ. Хонишодой үнэн сэхэ, сэхэлишэгүй нэтэрүү ажалые богоноор тайлбарилхын тулада найман дахин табан жэлэй эхин һүүл хоёрой байдал сасуулаад үзэе. 1965 ондо 262.318 толгой хонидынь 1970 ондо 307.500 хүрэтэр олошороо. Энэ үе соо нэгэ хониниһоо ноохо хайшалга 2,5-һаа 3,22 килограмм хүрэтэр дээшэлээ, хонинойн махан 22.483-һаа 31.500 центнер хүрэтэр ехээр абтадаг болоо.

Эдэ тоо, баримтануудые сасуулжа үзэхэдэ, аймагай ажахынуудай хонишодой, партийна организациин хэһэн ажал али болоно үгэнэ.

Аймагай хонин ажалые хүгжөөлгэдэ «Коммунизм», Лениной, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай, Борьёогой совхозой малшадай оруулһан хубита шалаа ехэ гэжэ тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдэбэ. Эдэ ажахынуудта зуун хонин бүриһөө эгээл олон хурьган, эсэл ехэ нооһон, махан абтаһан байха юм. Зуун хонин бүриһөө зуу гаран хурьга абаһан бригаданнуудай тоо жэл ерэхэ бүри олошорно, 1968 ондо 17 байһан һаа, 1970 ондо 59 болоо. «Коммунизм» колхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Сүрэн Цыремпилова зуун хонин бүриһөө 140 хурьга абажа, үнэн сэхэ ажалай үлгэр жэшээ харуулаа.

Ажахын гол һалбари болоһон хонин ажалда иимэ амжалтануудай түйлагдабашье, үшөө ехэ дутагдалнуудай бии байһаниинь конференциин делегадуудай хэһэн шүүмжэлэл соонһоо тодороо.

— Аймагаймнай ажахынууд хонидой һубайрдаг ушарһаа экономическа том ехэ хохидолдо ороно. Далан ондо хонишодой эбэлэ һайнаар хүдэлжэ гараашье һаа, 12 мянган хурьган дутуу абтаа. Энэ хадаа хэдэн зуу мянган түхэриг хиидэ зайнһантай адли болоно бшуу,—гээд хүдөө ажахын управлениин начальник нүхэр Спиридонов хэлээ.

Муу харууһатай байһан дээрэһээ Торини, Оёорой совхозуудта, «Мир», XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта хонидой ашаг шэмэ удаанаар дээшэлнэ. Дурсагдагша ажахынуудта аймагай бүхы хонидой 32 процент харууһалагдадаг аад, 1957 онһоо хойшо тоо толгойнь бэлэй ехээр олошороогүй, 1967 онһоо 1970 он болотор нэгэ хониноһоо ноохо абалга оройдоо 100—200 граммаар нэмэйэн байха юм.

Хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри аймагай партийна организациин хэлын хараата гол зорилгонуудай нэгэн мүн. Тиимэ байһан тулань искусственна аргаар үрэжүүлгые ёһотой эрдэм ухаанай үндэһэ һуури дээрэ табиха шухала байһанда үгэ хэлэһэн делегадуудай анхарал хандуулһан дэмы бэшэ.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриие онсо анхарал хандуулан, коммунистнуудые харюусалга ехэтэй участогуудта зүбөөр хубаарилжа табингүйгөөр ажахын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхын аргагүй. Аймагай партийна организациин бүхы коммунистнуудай далан процент материальна үйлэдбэри дээрэ ажаллана. Тоосото элидхэл соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, хүтэлбэрилхы бага, ехэшье тушаалда табигдаһан коммунист бүхэнэй политическа бодбосорол, шадабари мэргэжэл анхаралда абтаһан байна.

Коммунистнуудай партийна даалгабарие ямараар дүүргэдэг, даалһан ажалдаа хэр харюусалгатайгаар хандадаг байһаниие сэг үргэлжэ шалгажа байха шухала. Олон партийна организацинуудай коммунистнуудай тоосоо хэдэ зүбшэн хэлэдэг заншалтай болонхой.

Партиин райкомой XXIII конференци дээрэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Григорьев, «Октябрьский» совхозой директор нүхэр Тарабукин, «Мир» колхозой гахайн фермын бригадир нүхэр Гончаров, «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь нүхэр Доржиев, «Заречный» совхозой директор нүхэр Тентеклев, Торини совхозой директор нүхэр Ламухин, Лениной нэрэмжэтэ колхозой һүнэй гүүртые даагша нүхэр Югова болон бусад үгэ хэлэжэ, ажахын элдэб ондоо асуудалнуудаар һанамжа, хурабалнуудаа оруулһан байна.

Конференци дээрэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. С. Семенов үгэ хэлэжэ, КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө ажахынуудай үйлэдбэридэ байһан хамаг арга боломжонуудые сүм хэрэглэхэ тушаа тогтоо.

* * *

Конференциин һүүлээр партиин шэнээр һунгагдаһан райкомой эмхидхэлэй пленум болоно, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар А. Р. Потапова, секретарьнараар П. Т. Манзаров, Д. Б. Будаев гэгшэд һунгагдаа.

Б. ДАШИЕВ.

ДАРХАН НЭРЭЕЭ СУУРХУУЛҺААР

Улаан-Үдын хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын барилгашадай бригадираар Василий Павлович Лимичев ажалладаг. Ямар нэгэн барилгын түргэнөөр бодхоогдохо болобол ниитэл Василий Павловичай бригадада даалгагдадаг юм.

Энэ бригада оройдоол 6 хүнһөө бүридэдэгшье һаа, түргэнөөр, эрхим шанартайгаар барилга хэдэг гэжэ суурхаһан. Нэдондо түс бригадын барилгашад 180 хүнэй багтаха клуб, зургаан айлай, мүн хоёр айлай байратай гэрнүүдые барижа ашаглалтада оруулаа. Үшөө малай байра болон бусад түхеэрэлгэнүүдые хэһэн байна.

Мүнөө эдэ барилгашад ажахынгаа түб һууринда хоёр айлай орохо байратай мэргэжэлтэдэй гэр бариха эхилэнхэй. Энэ барилгаяа партиин XXIV съездын урда тээ дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаһан байна. Бэрхэ дарханууд ажалшадай ажаһуудалые тааранжатай зохид эрхэ байдал хангахаһаа гадна, баяр, жаргал бэлэглэнэ бшуу. Иимэл хадаа эдэнээр хүндэтэй.

С. ХАЛТУЕВ.

Софья Ринчи...
Улаан-Удын аймаг...
ровой нэрэмжэтэ ...
зэй эрхим һааль...
нэгэн юм. Энэ мү...
сэбтэ табан жэлэй...
шын жэлдэ дээжэ...
һэн үнеэн бүри...
2300 гаран кило...
һү һаажа, аймагай...
яншадай дунда ...
һэн мүрысөөндэ ...
зэргэдэ ябалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С... чинова.

Э. ВЕСНИНАГАЙ ...

АДУУН ҺҮРЭГӨ...

Адуу моридые үсхэбэрилхэ газар мал ажалай том шухала, онсо шэнжэтэй һалбари болоно. Юуб гэхэдэ, адуу мори хамаг бусы малда адли арһан эдэлэй болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые (махаа, хусымы) угахаһаа гадна, анхан сагһаа хойшо арад зоной ажабайдалда ураа болоно, бүхы ажал хэрэгынь бүтээжэ байһан «ноёошогүй мори эрдэни» гэжэ алдаршанхай. Габшье һүүлэй үедэ машина, техникэ ехээр хүгжэн далгаржа, моринной хүсэн багаар хэрэглэгдэдэг болоо. Жэшээнь 1924 ондо республикымнай хүдөө ажахын бүхы ажалай 99,9 процентнь моринной хүсөөр бүтээгдэдэг байгаа һаа, мүнөө оройдоол 2 процентнь морёор хэгдэнэ. Иигэжэ оньһон техникын хүгжэжэ, мори унаагай багаар хэрэглэгдэдэг болоходо, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу моридые олоор үсхэбэрилһэнэй хэрэггүй гэһэн буруу һанал бодол баримталдаг байха юм. Тиин ямаршье түсэблэлгэ, шалгалтагүй болоһон дээрэһээ манай мал ажалай энэ том шухала һалбари нилээд муудаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ дутагдалые усадхаха нилээд олон хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа байнхаб. Мүнөө үедэ адуу үсхэбэрилхэ ажалда хэрэглэхэ, ашаг шэмыень абаха ба спортивна мүрысөө һорёондо табиха гэһэн гурбан ондоо хараа шиглэлэй ябуулга хэгдэжэ байна. Манай республикын байгаалиин уларилда дадаһан, ашаг шэмэ ехэтэй адуун һүрэг үсхэбэрилхэдэ ябала таарамжатай гэжэ тоолоогдоно.

Байгша оной октябриин һүүлээр манай республикын түб хотодо «Адуу үсхэбэрилхэ хэмжээнүүд ба моринной маханай розничнэ болон гүрэндэ худалдан абалгын сэнгүүд тухай» тогтоолые ажахынуудта бэелүүлхэ асуудалаар зүбшөөн үнгэргэгдөө һэн. Эндэ Шэтын ба Эрхүүгэй, Хакасай областьнуудай болон Якудай ба Буряадай автономито республиканнуудай түлөөлэгшэд хабаадаһан байна. Зүбшөөн дээрэ үгэ хэлэһэн РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын адуу үсхэбэрилхэ, моринной заводуудые эрхилхэ Главна управлениин начальник В. В. Чернышев Якудай адуушадай түйлалтануудые һайшаан магтаад, энэ талаар манай республикада бэелүүлэгдэдэг хэмжээ абуулгануудые онсо тэмдэглэжэ, гүйсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд болон дутуу дундануудыень заагаан байна.

Манай республикада махалиг үүлтэрэй адуун үсхэбэрилэлгэнэгүй махагүй. Адуунай махан багаар абтана. Жэшээнь 1969 ондо республикынгаа бүхэдөө адуунай 1630 тонно махан абтаһан байна. Энэмнай бүхы тушаагдаһан маханайнай оройдоол 3,7 процент болоно бшуу.

Һаяхан гаргаһан тогтоол соо махалиг үүлтэрэй адуу үсхэбэрилгые материальна талаарнь урмашуулха, экономическа һайн үндэһэ һууритай болгохо тухай хэлэгдэнэ. Адуунай хямда сэнтэй маха ехээр абахын тула иин түргэн адууе һүрэгһээр тоо толгойе бүри олон болгожо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэһээ гадна, эмхидхэлэй болон зоотехническа нилээд гэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула ажахы бүхэндэ гүүдые, азаргануудые болон унага, даагануудые харууһалха томоохогдоһон фермэ барихад тааранжатай. Гадна адуунай үүлтэр һайжаруулха шухала. Махандэ тушаагдаха адуунай ажалда хэрэглэгдэдэггүй хадань, гүүн бүхэниһөө унага түлжүүлжэ абахые ерэдэхо байна. Даагадые 1 жэлтэй гү, али 2 жэлтэй болгоод махандэ тушаахэ гэшэ нютаг бүриин байгаалиин бэлэйлһаа дулдыдажасн байха. Махандэ тушаагдаха даагануудһаа тарһаһан байгаа һаа, олзотой. Юуб гэхэдэ, таһаан адуун туранхай адууһаа оройдоо 1,5—2 дахин ехэ олзотой бшуу.

Гэхэтэй хамта ажахыда үсхэбэрилэгдэжэ байһан адуунай үүлтэр һайжаруулха шухала. Энэ нютагай үүлтэрэй, түхереэн жэл соо бэлшээндэ энэ ондо оролог адуунай зохисотой һайн шанарыень тэмдэглэмээр. Теэд мүнөө адуун һүрэгые тэрэ хүйтэнэй барга сагайндаа элдэр хараха бэшэ, байра байдалынь болоод харууһалга, адуушадыень һайжаруулагдаад ёһотой. ...жнай үүлтэрэй адуун хэмэ ...багатай, шархиншье һаа, бага ...удаан саг соо бэежэдэг тула ...багаар ургэдэг байна. Жэшээнь ...үсхэбэрилдэг Витимэй совхозой ...бүхэн дунда зэргээр 370—3... ...лограмм татана. Мүн олохон ...дүнгүүдээр абаад харахада, ...Удын махаанай комбинадта ...һэн адуунай шэгнүүр толгой ...300—320 килограммһаа дээш... ...раагүй байна. Харин республ... ...манай адуу олонтой Захаамин... ...магһаа тушаагдаһан адуун ...зэргээр толгой бүриин 260... ...килограмм татадаг гэшэ. Т... ...махандэ тушаагдаха адуунай ...тэр һайжаруулжа, нютагай ...иида эдлингэ аад, түргэн то... ...сотой, һү, маха ехээр үгэд... ...мэ шэнэ үүлтэр бии болгохо ...лээ манай мүнөөдэрэй шухала... ...го болоно.

Манай нютагай үүлтэрэй ...энэдэхи байгаалиингаа уларил... ...дахнхай. Энэнь тэдэнэй юу... ...һайн шанжань болоно. Байгш... ...бүрин хүбилгэжэ үшөөл шад... ...байһан тула энэ үүлтэрые ...түргөөр гүйсэд һайжаруулах... ...манай үшөөл удаа. Энэ үүлтэр... ...жаруулхын тула хүнүүд эз... ...дые һайнаар элсүүлээд, һай... ...рууһанда байлгаад, шэнэ түү... ...шэлэн абажа, нэгэ бага һай... ...лагдаһан үүлтэр бии болго... ...магад. Теэд энэнь ехэ удаан ... болохо.

Нигажэ адуунай үүлтэр һ... ...рүүлхэһээ гадна, өндөгөөр (... ...доо үүлтэр холисоолуулаа) ...үүлтэрэй моридые бии болгох... ...байдаг. Үрээнь адуу үсхэб... ...аймагуудта нютагай үүлтэрэй ...тэ донской, будённовско, сэбэ... ...тэрэй азарганууд табигдадаг ... Тэрэ үедэ тиимэ үүлтэрэй т... ...жороо морид адаай заахада, ...порт болон армида хэрэгл... ...байгаа за юм. Харин мүнөө ...морид хэрэгһээ гаража, адуу... ...рэгэй ганцаа маха бэлэдхэ... ...рилготойгоор үсхэбэрилгэдэж... ...лонхой.

Хотирша, жорoo үүлтэрэй ...дые нютагай үүлтэртэй ...солиулаха ажалда ябаха ...

ОЛОН ДАБХАР ФЕРМЭНҮҮД

Мүнөө сагай эрилтэ ● Автоматика ■ Фермын эзэн — диспетчер ■ Юугээрээ ашатайб?

Нима юумэ түрүүшынхеэ хараа[...]. Хабсаргагдамал түмэр бетоной томо барилгын дүрсэ македынь шубуудай байра гэхээр бэшэ, харин томо заводой корпус шэнги харагдаба. Зургаан дабхар түбэй томо байра соо — аяар 152 мянган тахяагай амаргүй томо фабрика. Тэд энээнэй юун гээшэб? Профессор табигшадай һанааһаа абажа зохёолгожорхиһан хоёһон бодол гү, али баша гү?

— Тиимэшье гэхэдэ болохо, үсынье гэхэдэ болохо.

Тэдэ үгэнүүдээ тайлбарилхын тула «Росгипросельхозстрой» гэжэ институдай директор Н. П. Мажайцев зурагуудтай, технико-экономическа тоонуудтай альбом дэлгээд, хэлэжэ хөөрэбэ:

— Хэзээ хойно, ерээдүйдэ бүтэхэ юумые хараад байна бэшэ, харин туршалгын цехэй проект хаража байнат. Нимэ цех жэлэй 25 миллион үндэгэ эдэтэй. Бүрил 1971 ондо Калининска областиин Завидовска шубуунай фабрикада — 2, Рига город шадар — 5 тиимэ цех баригдаха гэжэ хараалагдана.

— Юун дээрэһээ тиимэ цехүүд баригдаха болобоб?

— Шалтагаанууд олон. Тэд баһал гол шалтагаанинь гэхэдэ, — ажахын үйлэдбэриин техническэ зэбсэгжэлгын эдэ болоһон ушар ха юм. Партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлһэнэй ашаар колхозуудай ба совхозуудай олоножоо ехээр бахижажа, хүдөө ажахыда бүхыдэнь үргэн индустриализаци бэелүүлхэ бата бэхи үндэһэ һуури бии болобо. Мал ажалай продуктнуудые промышленна үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэрилхэ һэргэ эрид сахяар хүгжөөн дэбжүүлхэ зорилго КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленум шуһалашалан табиһан байгаа.

Тэдэ шинэдэбэринүүд бүри мүнөөһөө бэелүүлэгдэжэ байнхай. Мал ажалай томо томо байрануудые, шубуудай мянган томо фабрикануудые 1971 онд барилгада үнгэрһэн жэлэйхиһээ 16 процент ехэ — хамтадаа 5,3 миллиард түхэриг мүнгэ һомолхо гэжэ, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гүрэнэй түсэбөөр хараалагдана. Энэ ехэ мүнгэнэй ашаар 1,4 миллион эбэртэ бодо малай, 1,7 миллион гахайн, 13,7 миллион тахяагай байрануудые богони болоор соо барижа болохо юм. Тэрээнэй тулада ашагтай һайн, хямда проектнүүд хэрэгтэй ха юм. Тэд манай проектнүүд үнэхөөрөөшье тиимэ гэжэ хэлэхэдэ болохо. Энээниие ойлгоо хоёр жэшээ дээрэ харуулая. Туршалгын цехэй баригдахада талмайн шубуудай фабрикануудай гансаа дабхар типовой байрын талмайда орходоо 8 дахин бага байха. Мүн барилгашье 2,5 дахин үнэгүй болохо юм.

— Тэд технологинь? Олон дабхар байра соохи технологи ямар байхаб? Ажалай технологиин орёо болоходонь, гаргашань ехэ болохо бэшэ гү?

— Заахаланшье ехэ болохогүй. Бэе бэеһээ амяралдаһан 12 зал болжо шубуудай байра хубаагдахадай. Зал бүхэндэ 13 мянгаад тахяа байха. Оньһожоруулагдаһан таһалгата батарейнүүд соо тэдэниие барижа байха юм. Шубуушан эханэрэй сагай реле хүдэлгэхэтэйнь сасуу, оньһото автомадуу программаар тогтоомол саг соо тахяае эдеэлүүлжэ, ундалыень сугладуулжа, таһалгануудыень сэбэрлэжэ эдилхэ. Хүнэй хэхэ ондоо ажалгүй, ямар юм адаглаан хаража байха.

— Нэгэ шубуушан хэды тахяа харахаб?

— Анхан дээрээ 13 мянгаад, байн байтараа хоёр дахин олые хараха. Оньһото автоматика тиимэ олон шубуу харалн аргэ боломжотой.

— Энэтнэй мини туршалгын проект гээшэ вабдал. Тэд бодото байдал дээрэ үшөө шалгажа үзэхэ хэрэгтэй бэшэ. Үргэн ехэ баригшэ бэелүүлхын тулада ямар институт юу хэжэ байнаб?

— 50, 100, 200 мянган тахяагай фабрикануудай типовой хэдэн проект һүүлэй жэлнүүдтэ зохёогообди. Новгородско, Ленинградска, Свердловско болон бусад областьнуудта тэдэ проектнүүдээрнай фабрикануудые баригдаа һэн. Гэбэшье энэ үе соо олон юумэ хубилаа. Санитарна шэнэ нормонууд байгуулагдаа. Шубуудай байрануудые соо машина, техникэ олон болоо. Тиимэһээ урдын проектнүүдые үндэһөөрнь шалгахэ хэрэгтэй болоо һэн. Хэрэгтэй даа, — гээд мянган 200 мянган тахяагай фабрикын македэй хажууда абашажа харуулна.

Тэрэнь нэрэ бүсэлэр үзэгдэнэ: дагдаар зэргэлһэн байрануудтай ами яминдаа хоёр участок. Участог бүхэндэ асфальт харгы гаргагданхай. Дүтэ абалшаха харгынуудыешье мүн түхеэрэгдэнхэй. Гансал инкубацина цех тэрэ хоёр участогые нэгэдүүлэн холбоно.

— Халдабариин үбшэн һэргылэн сарахын тулада түсэлэгдэхэ шубуудай байрые ашиндань, холо байлгахабди, — гэжэ Н. П. Мажайцев тайлбарилан хөөрөнэ. — Санитарна шэнэ эрилтын ёһоор, түсэлэгдэхэ шубуунай байра залуу шубуудай фермэһээ 500 метрэй профилактикын зоно газаагаар илагдана.

Ажалай бүри һайн аргэ технологишье зохёогдобо. Оньһожоруулагдаһан таһалгата түсхай батарейнүүд дотор тахяа байлгагдаха. Тэрээнь байрын зайе 4 дахин ушаан болголо юм. Шубуудай хуушан байра соо дүрбөлжэн метртэ оройдоо 9 тахяа баригдадаг байбал, мүнөө 36 баригдаха. Ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэринье оньһожоруулагданхай.

Ороной заха хизаар бүриһөө энэ проектынэмнай захижа, нэхэжэ байна юм. Жэшээнь, Пермскэ областиин Соликамска шубуунай фабрика, Волгоград шадар — Волжско, Сахалин дээрэ — Центральна, Хабаровска хизаарта — Некрасовска, Владимирскэ областьдо — Владимирска, Чувашада — Чебоксарска болон ороной ондоошье олон районуудта шубуудай фабрика 1971 ондо энэ проектоор баригдаха.

«Росгипросельхозстрой» гэжэ институт — элдэб проект зохёодог эурдаан. Тэрэнэй проектнүүдээр колхозууд болон совхозуудта гансашье шубуудай фабриканууд бэшэ, мүн элдэб эһын фермэнүүд, үйлэдбэриин баринганууд, ажаһуудалай болон ниитын байшангууд бодхоогдодог. Гахайн хашта мал ажалай томо байрануудые гол түлэб тэрэ проектээр баригдадаг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Россиин Федерациин, Украинын, Белоруссиин олон ажахы тэдэ проектнүүдээр баринга хэнэй.

Энэ институдай һаа зохёоһон проект гэхэдэ, — 24 мянган гахай азэз хоолой үлөөдэһөөр гэжэһэ байрын типовой проект болоно. Калининска областиин «Заволжский» совхоздохи, Московско областиин «Белая Дача», «Мытищи», «Останкино» гэжэ совхозуудтахи туршалгын промышленна байранууд соо шалгагдажа тодоруулагдаһан эгээл һайн үрэ дүнгүүд энэ проект соонь абтанхай. Ажалые тон ехээр оньһожоруулжа, бүхы ажалай автоматизаци тэрэ проектын эгээн ла һайн таланы болоно.

Байра бүхэндэ 3 мянган толгой гахай байлгагдажа, харууһалагдаха юм. Дүрбэн һаратайдаа энда ороһон нормонһоо 160 хонагой турша соо байхадаа, 110 килограмм хүрэтэр татаха. Ганса гахайшан оньһон аргын хэмээр 6 мянган гахай хараха аргатай.

Гахайн байра соо искусственна вентиляци табигданхай, оньһон агаар дулаасуулагдаха, байра соохи агаарые дүран соогоо дулаан байлгаха болохо. Тиимэ байрануудые ороной эмаршье заха хизаарта, промышленна томо центрнүүдэй хажууда барижа болохо.

Калинин город шадархи «Заволжский» совхоздо баригдаһан гахайн тиимэ байрануудай үдэжэ һайн байһыень гурбан жэлэй дүй дүршэл харуулба. Тэндэхинэй гахайн шэгнүүр хамагһаа ехээр нэмэдэг, ажал хамагһаа багаар гарадаг байба. Москва шадарай болон бусад областьнуудай нимэ фермэнүүдтэ 3—4 дахин ехээр ажал гарадаг байгаа. Нимагтаа үнгэрһэн жэл туршалгынгаа байрһаа энэ совхоз 2 миллион 514 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа һэн. Барилгынгаа гаргашые жэлэй турша соо харюулаа.

В. ДОРОШЕНКО.
(ТАСС).

Москва.

Социалис оронуудта

Ороной экономикын хүгжэлтэ

БУДАПЕШТ. «Непсава» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, табан жэлэй турша соо Венгриин национальна доход 32 процент үлүүтэй нэмэһэн байна.

Ороной промышленна үйлэдбэри жэл бүри дунда зэргээр 6 процент дээшэлһэн байна. Машина бүтээлгын, химиин промышленностиин продукци бүтээн гаргалга, мүн электрын эдиэ хүсэ абалга һүүлэй табан жэл соо хурдан түргэнөөр хүгжөө.

Монголой шахтёрнуудай үдэр

УЛААН-БААТАР. Шулуу нүүрһэнэй Налайхын хэбтэшые 48 жэлэй саада тэрэ Арадай правительство гүрэнэй ад зөөри болобо гэжэ соносхоһон байгаа. Ороной шулуу нүүрһэнэй түрүүшын предприятиин хүдэлжэ эхилһэн үдэр — декабриин 25-да жэл бүри Монголой шахтёрнуудай һайндэр гэжэ тэмдэглэгдэдэг болонхой.

Энэ шахтаһаа түрүүшын жэл соо оройдоол 870 тонно нүүрһэн абтаһан байгаа. Тиихэдэ бүхы ажалынь гар хүсөөр бүтээгдэдэг һэн. Монголой шулуу нүүрһэнэй промышленностиин түрүүшын предприятие шинэдхэн заһабарилха, оньһон техникээр хангаха хэрэгтэ Советскэ Союз тон ехэ туһа хүргэһэн байна. Мүнөө энэ шахтада нүүрһэ малтан абадаг комбайн болон бусад шэнэ механизмууд хэрэглэгдэнэ. Налайхын шахтернууд үйлэдбэриингээ даабариие амжалтатай дүүргэнэ. Хахад миллион үлүүтэй тонно шулуу нүүрһэн 1970 ондо абтаа.

Шулуу нүүрһэнэй промышленность хадаа Монголой арадай ажахын эгээл түргэн хүгжэжэ байдаг һалбари болоно. Шулуу нүүрһэнэй Шарын-Голой, Адуун-Чулуунай предприятинүүд һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлжэ эхилээ.

Шэнэ электростанци

ВАРШАВА. Катовицескэ воеводстводохи «Жидово» гэжэ электростанциин түрүүшын агрегат хүдэлжэ эхилээ. Тэрэнь 50 мянган киловатт хүсэтэй юм. Тиие бүридөө тиимэ хүсэтэй үшөө хоёр агрегат ашаглалгада һаяар оруулагдахань.

Закавказиин совет республиканууд гидроэлектростанци бодхоогшодой баян дүй дүршэлые Польшын барилгашад ажалдаа шадамар баряар хэрэглэдэг болонхой.

Дайшалхы киноискусство

ХАНОЙ. Оронойгоо кинематографиие хүгжөөхэ хэрэгтэ Вьетнамай Демократическа Республикын киногой хүдэлмэрилэгшэд тон ехэ анхарал хандуулдаг болонхой. США-гай түрмхайнарта эсэргүү вьетнам арадай баатарлиг тэмсэл, Хойто Вьетнамдахи социализм байгуулгын амжалта — эдэ асуудалнуудта ондахи кинематографистнуудай олонхи бүтээлнүүд зорюулагдана.

«Бэеэ даанхай байдалай, архэ сулаагай түлөө» гэжэ шэнэ фильм Ханойн кинотеатрнуудай экранда гаража эхилбэ. Вьетнамай ажалшадай партиин ба ороной арад зоной баатарлиг тэмсэл тухай түүхын документнүүдые баримталан энэ фильм бүтээгдэһэн юм.

Үрээ һайханай фильмүүдэй Ханойн студи жэл соо 6 шэнэ фильм гаргаба. «Нюнг басаган», «Вокзал», «Дүүргэдээгүй зураг» болон бусад фильмүүдые Ханойдо ажаһуугшад ехэтэ һонирхон харана.

ДРВ-гэй дайшалхы киноискусство амжалтатай хүгжэжэ байна.

(ТАСС).

Баясамаар тоо, баримтанууд

☆ Буряад ороной ажалшадай мүнгэн олзо оршонь һүүлэй табан жэлэй туршада 54,5 процентээр нэмээ. 512 миллион гаад гү, али урдахи табан жэлэйхидээ ерэходоо 137 миллион түхэригөөр ехэ эдеэ хоолой зүйл, эд бараа худалдажа абаа.

☆ Республикынгаа Хүн зоной ажахынуудай хэрэглээнэй хангалгын министерствын предприятинүүдэй зүрхөө элдэб хангалга үзүүлгэ 2,6 дахин, тэрэ тоодо хүдөө тосхонуудта 3 дахинһаа үлүүгээр үргэдхэгдөө. Тодорхойлбол, 1970 ондо 9 миллион 145 мянган түхэригэй элдэб хангалга үзүүлэгдээ, 1965 ондохи — 3 миллион үлүүтэйхээ түхэригтэ хүргэгдэһэн байна.

ҮДЭР БҮРИ ХҮЛЕЭГДЭДЭГ АЙЛШАН

Долгор Будаевна Гомбоева Мухар-Шэбэрэй «Энэмэ Ленинэ» колхозой Харгаанһата тосхоной почтальоноор 1945 оноһоо хойшо хүдэлнэ. 25 жэл соогоо хэды олон баар, һонинуудые айл бүхэндэ асарааб, хэдэ дахин «һайн даа» гүүлээб? Тоолоожо урдань орохогүйш. Тэрэ өөрынгөө ажалые гансал почто тараалгаар хизаарладаггүй, айл бүхэн хэблэлэд захижа, уншадаг болоон гэжэ оролдодог. Хүн бүхэнэй ямар газетэ, журналда үлүү дуратай байдагыень һайн мэдэхэ болонхой. Тиихэдэл хэблэл захилгын эхилээсээр хүн бүхэнэй эрилтые хангаха гэжэ оролдодог.

Харгаанһата тосхондо 65 урхэтэ айл бии юм. Хэблэл униншадаггүй нэгэшье айл үгы. Нухэр Гомбоева «Буряад үнэн» газетэһээ олоор бэшүүлхэ гэжэ эгээн түрүүн оролдодог. Энэ хүдэлмэридэ өөрынгөө Янжима басагаяа хабаадуулдаг. Эхэ басаган хоёр айл бүхэндэ хэдэн дахин орожо, шадаал һаа олон газетэ, журнал, ялангяа «Буряад үнэнөө» бэшүүлхые эрмэлзэдэг. «Оролдоод байбал, олон газетэ захидаха даа», гээд тэрэ хэлэнэ. Шэнэ жэлһээ Харгаанһатада ажаһуудаг 65 урхэтэ айлнуудай 41-нь «Буряад үнэн» газетые абажа эхилбэ.

— Почтальоной бүтээмэрхидэ юумэн бэрхтэй юм аяб даа гэжэ зариманшууд хөөрэлдэдэг. Хүнэй харахада хүнгэн ажал мэтэ һанагдажашье болоо. Үнэндөө тиимэшье бэшэ. Бидэнэй ажал хүшэр хүндэ, харюусалгата ехэтэй, хүндэтэй хүдэлмэри. Үдэр бүриин шэнэ һонинуудые хүн зондо асаржа байхадаа, түрэл парти, правительствын политикые арад зономнойгоо дунда юбтэрүүлжэ ха ябанабди. Нимэ һайн һайхан үүргэ дүүргэжэ ябахадаа эзэб гэжэ һанадаггүйбди, — гээд Д. Б. Гомбоева хөөрэнэ.

Өөрынгөө урдахи зорилгые нимэ үндэрөөр сэгнэдэг хүн бүхэн даабари ажалдаа амжалта туйлангүй яахаб даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Б. Гомбоева айл бүхэндэ шэнэ һонин, баяр баясхалан абаашажа ябана.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Авторай фото.

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА. Ороной ниислэл хото Прагада 1 миллионһоо үлүүтэй хүн зон ажаһуудаг юм. Хуушан Прагын Петршина, Крч, Панкрац, Червены Вых болон бусад шэнэ районуудта ажалшадай ажаһууха шэнэ тэрингүд олоор баригданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городой эгээл һайхан үйлсэнүүдэй нэгэн — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжа. Энэ үйлсэ аэропортһоо Чехословакиин ниислэл хотын түб хүрэтэр 7,5 километр соо үргэлжэлдэг юм.

ТАСС-ай фотохроника.

ЯАЖА ОЛОШОРУУЛХАБ?

[...]спортна һорилгодо хэрэглэгдэхэ һайн морид гараха. Тэд тэдэнэй [...]ха, һү үтэхэ талаараа үшөөл һанаанда хүрэдэггүй.

Жэшээлхэ халабал, Витимэй совхоз бидэндэ гурбан һүрэг адуу хадууулаа. Тэдэнэй нагаһинь шуһа холилдоон үүлтэрэй. Тэд тэрэнь басандаа орходоо туранхай, аддарнги байна. Юуб гэхэдэ, энэнь хатарша, жоро, хүнгэн үүлтэртэй холисолдуулагдаһан байгаа бшуу.

СССР-эй, РСФСР-эй болон Бурят АССР-эй Министрнүүдэй Соведүүдэй тогтоол соо нютагай үүлтэрэй адуун һүрэгтэ хүндэ ашаа дүдхэдэг үүлтэрэй азарганууднүүдые табиһые дураадаа. Эдээнһээ гараһан унагад эрүүл бэеэ хүсэжэ, ехэ шэгнүүртэйгээр түшаагдаха байна. Казахстан, Башкир болон бэшэшье зарим газарта ниигэжэ шэнэ үүлтэр абтана. Тэрэнь аһаа һайн, маханиг ута үтөө. Нимэ шэнэ үүлтэрэй азарганууд 2,5 наһа хүрэхэдөө нютагай үүлтэрэй морид 60—70 килограммаар үлүү татана.

Һүүлэй 15 жэл соо манай республикада владимирска болон орёдой хүндэ ашаанай үүлтэрэй 70 гаран азарга асарагдаһан юм. Мүнөө тэдэнь нютагай үүлтэрэй гүүнүүдтэ табинхада, ялала һайн түлнүүдые үгэдэг болонхой.

Манай республикын ой тайгатай, алаанг газарай байгаалида ялангаа һэбнаар ородой хүндэ ашаанай үүлтэр дэмжэхээр. Урдань эдэ морид ороной ордонуудта гэжэ нэрлэдэг байгаа. Эдэ морид (арденууд) ашанар Бельгиин хадалиг газарнуудта үржүүлэгдэдэг байһан. Хүндэ ашаа зөөдэг, тэсэлтэй шэрхи эдэ морид Россида олоор асарагдажа, ондоо үүлтэрэй шуһа холижо, ородой хүндэ ашаанай шэнэ үүлтэр бии болоһон байгаа. Энэ үүлтэрэй морид хүндэ ашаанай бүхы үүлтэрэй моридһоо богонууд (дунда зэргээр 1,43—1,47 метр үндэртэй), ашаан тэхэдээ хүсэтэй аад, ульгам, номгон занатай байдаг. Набтар аад, үргэн задарнуун, миалинг бэетэй хадаа нютагай үүлтэрэй моридһоо зүһэгтэй ехэ шэгнүүртэй байдаг. Нимэ үүлтэрэй азарганудта нютагай үүлтэрэй гүүнүүдые гошхуулахада һайн ажалша морид гараха юм.

Хатарша сэбэр үүлтэрэй азарганууды манай яндахи адуун һүрэгтэ табихада таарухгүй. Юуб гэхэдэ, сэбэр үүлтэрэй азарганууд нютагай үүлтэрэй азарганууднаа адлаар үбһэ тэжээл хэрэглээнгүй болошоод абажа, адуун һүрэгөө эмнидэжэ шададаггүй. Мүн адууда табихада эдэнэ хэдэо хооренһоо илаанлдажа ехээр гэмтэдэг. Тиимэһээнь тэдэ азарганууды адуунһаа илгаан, ондоо хашаан соо харууһалха хэрэгтэй. Энэ азарганһаа нютагай үүлтэрэй гүүнүүдэй холисолдожо гараһан шэнэ үүлтэрэй унагад адуун һүрэгэйнгөө үдхэ байһадаа эдэлиг һайн азарганууд болодог байна.

Мүн энэ үүлтэрэй гүүнүүд ехэ һү үгэдэгээрээ гүүрхэдэг. Нимэ магэ гүүн сүүдхэ соо дунда зэргээр 20—25 килограмм һү үгэдэг байна. Тиимэ гүүд унагадаа түргэн томо болголын хажуугаар манай курортнууд болон эмшэлгын газарта хэрэглэгдэдэг сэгээ (кумыс) эхээр үйлэдбэрилхэ арга олгоно бшуу. Юуб гэхэдэ, нэгэ нимэ гүүн унагаяа 150—170 килограмм хүрэтэр томо болготоро 400—500 килограмм сэгээ үгэхэ аргатай. Тиимэһээ ехэ городуд, курорт болон эмшэлгэнгын газарнуудта дүтэ ородог адуунай фермын ашаг үрэнь илангаа ехэ.

Адуу үсхэбэриитэ һанахада хэды бэлэхоншье һаа, олон шэнжэнүүдыень тогтоон хараад байхада, ялала хэсүүнэр байдаг. Хэды тиимэбэшье нютагайнгаа үүлтэрэй гүүнүүдтэ сэбэр үүлтэрэй азарганууды табижа, холимог үүлтэрэй ашаг үрэ ехэтэй моридые олоор бии болгожо, адуун һүрэгөө шэнэ миханиг шэнгэлтэй болгохо гээшэ манай зоотехнигүүдэй болон адуушадай мүнөөдэрэй гол зорилго болоно. Мүн хажуугаарнь адуун һүрэгэйнгөө ехэнгүүдые шэнэлэн һэлгэжэ, һайн дахуулагша азаргануудые табиха шухала. Нимэ азаргануудые шэнэ һүрэгтэ хабар ороходо орохынь урда бэшэ, намар табида хэрэгтэй. Һүрэгэй дахуулагша азаргань гансал һүрэгөө элдэб аюулһаа хамгаалха бэшэ, мүн һабжаруудаа ёһотой ха юм. Һүрэг дахуулагша һайн азаргануудые бии болгохо хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулхамаар. Энэ асуудал Торнин моринной заводой бүтэхэнээр түйсэд шиидэгдэжэ байха.

Адуун һүрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа, үнэн зүрхэнһөө оролдон, зоотехническэ наукын шэнэ шэнэ туйлалтануудые, түрүү адуушадай дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Тиин адуун һүрэгэйнгөө ашаг шэмые хэды дахин дээшэлүүлжэ байхын тула адуушадай салан хүдэлһэн тэдэнэй ажахыда оруулһан хүбэр олоһоо тоолон гаргагдаха хэрэгтэй.

Энэ статья соо адуун һүрэгэй ашаг олзые дээшэлүүлхэ хэмжээ абуулгануудай заримаинь лэ дурдагдаба. Энээниие ажахыда нэбтэрүүлэн оруулхын тула үшөө нилээд ехэ эмшидхэлэй ажал хэхэ хэрэгтэй.

М. ИВАНОВ.
Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент.

Хуушан жэлээ үдэшөөд, шэнэ жэлээ угтажа байхадаа хүн бүхэнэй сэдьхэл баяр түгэлдэр байдаг. Шэнэ жэл — арадай зангалта һайндэр. Шэнэ жэлые манай жабхаланта һайхан Совет ороной ажалшад илангаа үргэнөөр тэмдэглэдэг. Энэнь ойлгосотой: шэнэ үдэр, шэнэ һара, шэнэ жэл — коммунизмын һаруул һайхан ерээдүйе зохёон байгуулжа байгаа арадта ажабайдалай шэнэ найдабари, ажал хүдэлмэриин шэнэ илалта асарна бшуу.

Хуушан шэнэ хоёрой бэлшэр дээрэ сэнгүү хүхюунээр хөөрэлдэжэ байхадаа, хүнүүд үнгэрһэн сагай үрэ дүн тухай, үглөөдэрэйнгөө зорилгэ тухайтаа зайлашагүй шиидхэн бодомжолнод. Эндэ һайн һайхан сэдьхэлтэй нүхэдөө дурсан, халуун зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэн, шэнэ жэлээр амаршалдаг заншалтайбди.

Тиимэ амаршалгануд, өөһэдынгөө сэдьхэлэй дараа бодомжонууд тухай манай уншагшад редакцида

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ БАЯР

мэдээсэнэ. Тэдэнэй зарим тэдыень энэ дурдая.

— Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой хонишон Цырендулма Дармаевна Доржиевае би хододоо һанажа, сэдьхэл зүрхэндөө омогорхоо баяртайгаар һанажа ябадагби, — гэжэ Пагма Цыдыпова бэшэнэ. — Минии эгээ түрүүн хонишон болоходо, хурьга абажа эхилхэдэ, тэрэ ажалаа заажа, ехэ туһа хүргэжэ, хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй болгоһон юм. Һайхан сэдьхэлтэй нимэ хүнэй хажууда ажаллахада ямар һайн гээшэб! Гансашье хүдэлмэридэ бэшэ, ажабайдалайм олон заажа, наһанайм дардам харгыда оруулаа гэжэ һанагшаб.

Цырендулма Дармаевна ажалша бэрхэ хүн. Мүнөөшье хонин ажалдаа ябаһаар. Шэнэ жэлэй баяр баясхалан хүргэжэ, ажабайдалдань зол жаргал, ажал хүдэлмэридэнь ехэ амжалта хүсэжэ, ута наһатай, удаан жаргалтай ябыт гэжэ юрөөнэб.

Би энэ үедэ Улаан-Үдэдэ һуралсажа байнаб. Цырендулма абагайнгаа табя наһан дээрэ үшөө нэгэ жэл суттаа хүдэлхэб.

Улаан-Үдын № 4 больницаһаа Жалсандоржо Ламханович Намсараев ингэжэ бэшэнэ: — Шэнэ гараһан 1971 ониие бүхы совет хүнүүд ажалай ехэ амжалтаар, баяр баясхалантайгаар угтаба. Би, минии гэр бүлэ баһал ехэ омогорхол баяраар угтабабди.

1960 оной май һарада гэнтын аюулда дайрагдажа, больницада ороо һэм. Ами наһыемни «эхилгээнэй эрмэг дээрэ» байхада һайн хүнүүд абарһан юм. Нэн түрүүндэ Хориин больницын врачнар Илья Борисович Болдоев, Анатолий Павлович Федяев, республикын больницын врачнар нүхэд Архипчеев, Бимбаев гэгшэдтэ тон ехэ баяртайб. Эдэнэрэй ашаар минии ами наһан абаргдаа һэн.

Мүнөө Улаан-Үдын № 4 больницада эргалуулжа байнаб. Имэ удаан саг соо эмшэлүүлжэ байхадаа сагаан халаадтанай халуун анхарал, энхэргэн сэдьхэлэй дулааниие үдэр һүнигүй мэдэжэ байгааб.

Һайн һайхан сэдьхэлтэй эдэ мэргэжэлтэд — врачнарта гүн сэдьхэлэй халуун баярые хүргэжэ, ажалдань үшөө ехэ амжалта хүсэжэ, шэнэ жэлээр амаршалнаб.

Хүршэ областьһоо ерэһэн бэшэг

ИЛАЛТА, АМЖАЛТА ТЭЭШЭ

Ужаш дэлхэр Эхэ оронойнгоо зүг бүхэндэ КПСС-эй XXIV съездын бэлэдхэл үнэхэн эхилэнхэй. Съездһээ съезд хүрэтэр хэһэн ажалнуудаа, туйлаһан илалтануудаа совет зүблэд сэгнэжэ үзэнэ, шэнэ зорилгэ түсэбүүдые табина.

Усть-Ордын буряадай национальна округой тариашад түүхэтэ табан жэлэй туршада ажал хүдэлмэридөө гаргатай амжалта туйланхай. Тиин 1966—1970 онуудта ороһо тарялангай ургаса урда табан жэлэйхиһээ жэл бүридэ дунда зэргээр 406 мянган центнерээр, хартаабха 227 мянган центнерээр дээшэлһэн байна. Ойн баяраа жэлдэ округой бии болоһоор түүхэдэ үзэгдөөгүй һайн ургаса абтаа гэжэ тоологдоно. 1970 ондо гектарһаа дунда зэргээр арбан зургаан центнер шалуутай ороһо тарялан хуряагдаа, гүрэндөө 185 мянган тонно худалдаһан байна. Тиихэдэ Алайрай аймагай колхоз, совхозуудта ургасань гектарһаа арбан долоон центнерһээ дээшэлээ.

Алайрай аймагай «Страна Советов» колхоз наймадахи табан жэлэй туршада гектарһаа дунда зэргээр 22 центнер ороһо тарялангай ургаса абаа. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Сергей Иванович Шумик энэ колхозые хүтэлбэрилдэг юм. Мүн Эхирэд-Булагадай аймагай «Путь Ленина» колхоз гектарһаа хори гаран центнер ороһо тарялан хуряаһан. Дүрсэлдэһан ажахынууд мүнөө жэлдэ Эрхүүгэй область дотор түрүү һуури эзэлэнхэй. Энэ гектарһаа дунда зэргээр хорин табан центнерһээ дээшэ ургаса абтаа бшуу. Мүн Алайрай аймагай Ленинэй, Калининэй нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхозуудта, «Память Ербанова», Нельхайн совхозуудта, Боханой аймагай «Сибирь», Ленинэй, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудта, Каменска, Казачинска совхозуудта, Эхирэд-Булагадай аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ, «Путь коммунизму» колхозуудта ороһо тарялангай баян ургаса абтанхай.

Округой малшад 1970 оной октябрь һарада мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб бүхы үзүүлэлтэдөөр дүүргэһэн тухайгаа хуулаа һэн. Табан жэлэй түсэбһөө гадуур дүрбэ мянгаад тонно мяхан, арба гаран мянган тонно һүн, 496 тонно нооһон, 4100 мянган үндэгэн гүрэндэ тушаагданхай.

Хэрбээ 1965 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1800 килограмм һүн абтаһан байбал, 1969 ондо энэнь дүрбэн зуун жаран килограммаар дээшэлээ гээд гү, али 2350 килограмм болоһон байна. Алайрай аймагай «Рассвет», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Эхирэд-Булагадай аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд 1969 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр гурба мянган килограммһаа дээшэ һү һааһанхай. Тиихэдэ Алайрай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Валентина Константиновна Тыщенко жэл соо үнеэн бүриһөө дүрбэ мянга гаран килограмм һү һааһан байна.

Округтомнай мүнөө 112 клуб болон Соёлой байшангууд тоологдоно. Хүдөө нютагуудта нэмжэһэн 141 библиотекэ хамта хэзээ мэдээнэй шалуу хэбэг номтой юм. Округ дотор хүгжэмэй гурбан һургуули, хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей, арадай творчествын байшан, хатар, дуунай хадаг ансамбль, Бохоной багшанарай училищада буряад инструментнүүдэй оркестр, арадай театр бии. Үрэ һайханай бүлгэмэй хоёр коллектив РСФСР-эй Культурын министерствын тогтоолоор «арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Табан жэлэй туршада 8050 һууритай 14 клуб, 300 хүнэй багтаамжатай кинотеатр баригдаба. Телевизионно хоёр ретранслятор баригдажа, округой холын хүдөө нютагуудай ажалшад Эрхүүгэй областной телестудиин, мүн «Орбитын» дамжуулгануудые сэнхир экрануудта хараха аргатай болоо.

Усть-Ордын буряадай национальна округой ажалшад КПСС-эй хорин дүрбэдэхи съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, социалис шэнэ үүргэнүүдые абаад хүдэлжэ байнхай.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Россиин эгэшэ дүү республиканууд

Волгын наймадахи гидроузел баригдана

ЧЕБОКСАРА. Чебоксарска ГЭС—Волго мүрэнэй наймадахи гидроузел мүн. Тээд 1970 ондо тэрэ ГЭС баригдажа эхилээ hэн. Чебоксарска ГЭС болбол агууехэ мүрэн дээрэхи олон станциинуудай hүүлшынь. Тэрэнэй баригдахада, улан зам шэнэдхэн hэльбэгдэжэ дүүрэхэ юм. Партиин XXIII съездын тогтоолоор баригдажа эхилhэн станци Чувашай индустриальна шэнэ город—Новочебоксарск шадар Волго мүрэнэй эрьые гэрэлтэйгоор хубилгаад. Түрүүшын ээлжээнэй гол котлованиие тойруулан элhэ шорой обоологдоо, бетон шанаха заводуудай барилгын 2 километрэй галмай түхеэрэгдэбэ.

Элhэ шорой обоолхо хүдэлмэри 1971 ондо үргэлжэлүүлхын тулада Волго мүрэнэй haбые хүсэтэ землесоснуудууд үргэдхэжэ байнхай. Жэлдээ мянгаад байра бариха гэр барилгын комбинадай цехүүд ашаглалгада орожо байна. Тээд Волго мүрэнэй үндэр эгсэ эрье дээрэ олон дабхар гэрнүүд жэрылдэнэ, станци баригшадай хэдэн зуун бүлэ шэнэ жэлые уттаба.

Хоёр ордено Чуваш Волго мүрэн дээрэхи барилга дээрэ ялагар гал носоожо, 1971 оние угтаба.

А. СТУНЕЦКИЙ.
ТАСС-ай корр.

Тувын магазинуудай наймаан

КЫЗЫЛ. Промышленна болон эдеэ хоолой эд бараа тээhэн ехэ автоколонно хүр саhа хаагдаhан 200 модоной харгы дабажа, орошодой, ангуушадай, модо бэлэдхэгшэдэй ажаhуудаг Тоджинско райондо хүрэжэ ерэбэ. Холын энэ районой магазинууд болон нийтын эдеэ хоолой газарнуудта олон тонно шэнэ жомс, колбаса болон кондитерскэ эдеэнүүд, мяхэ наймаанда гаргагдаба. Республиканын эд хэрэглэгшэдэй союзай, худалдаа наймаанай министерствын баазанууд энэ районой худар трикотаж, эхэнэрнүүдэй ба эрэшүүлэй хубсаhан, гутал, мебель, радио ба электротовар ябуулаа.

Тувын бусадшье нютагуудта олон жэлэй урда тээ хэдэн мянган тонно эд бараан ябуулагдаhан байна.

Автономито республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ табан жэлэй hүүлшын жэлдэ ехэ амжалта туйлаба. Наймаанайнгаа түсэбые болзорhоонь урид, декабриин 20-до тэдэнэр дүүргэв. Түсэбhөө гадуур 4 миллион 400 мянган түхэригэй эд бараан наймаалагдаба. Бутархай жэлэй наймаанай табан жэлэй түсэб 18 миллион гаран түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

М. ХУНКАЕВ,
ТАСС-ай корр.

Зүргэ харгынуудые зүглүүлhэн байшангууд

ИЖЕВСК. Хайды тосхондо баригдаhан соёлой байшан шэнэ жэлэй ёлкын урда тээ үүдэеэ сэлибэ. Репетици хэдэг таhагта хүтэжэмэй аллга таhарнагүй. Селтинска районой «Россия» колхозой урэн hайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад хуушан модон клубаа орхёо.

Воткинско районой Светлянска сельсоведэй hуурин газарнуудтахи бүхы клубууд, соёлой байшангууд колхозуудай мүнгэ зөөреэр үнгэрэгшэ жэл баригдаhан гү, али капитальнаар заhабарилагдаhан байна. Табан жэлэй туршада соо Вавожско районой соёл гэгээрэлэй 6 хэмхи зургаан бии болгогдохо гэhэн зад. 9 бии болгогдоод худэлжэ байна.

Соёл болбосоролые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд Удмуртда тиигэжэ дүүргэгдэжэ байдаг юм.

Л. ДАНИЛОВ,
(ТАСС-ай корр).

Газар дорохи түлишын баялиг

ЯКУТСК. Нийслэл хотын хэдэн мянган гэрэй зээж ахэнэрнүүд шэнэ жэлэйнгээ үдэшын хоолые газар түлигдэдэг плита дээрэ шанаба. Вилюй мүрэнэй адагhаа 400 километрэй сорогоор дамжан ерэдэг байгаалиин газ холын хойто зэа хизаарай ажалhаа зоной ажаhуудалые жэлhээ жэлдэ улам ехээр хубилгана.

Д. БУБЯКИН,
(ТАСС-ай корр).

ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ

Мариин хизаар—курортнуудай хизаар

ЙОШКАР-ОЛА. Шэнэ жэлэй урда тээ курортнуудые эрхилхэ Мариин совет бии болгогдобо.

Амаралтын гэрнүүдтэ, профилакторинуудта, туристнуудай баазануудта, «Инженер Пташников» гэжэ Волго мүрэнөөр тамардаг гурбан палубатай теплоход дээрэ экскурсионно аяншалга хэжэ, элүүржүүлгэын поездэнуудта ябажа, энэ республикын 100 мянга гаран хүн жэлдээ амаралта, амаралтынгаа үдэрнүүдые үнгэргэhэн байна. «Кленовая гора» гэжэ бальнеологическа санатори, «Элнет» ба «Ландыш» гэжэ амаралтын гэрнүүд мүнөө үедэ эндэ баригдажа байнхай.

В. АЛЕКСЕЕВ,
(ТАСС-ай корр).

Хүдөө аулнуудта сэнхир экранууд толорбо

ГРОЗНЫЙ. Хадалиг нютагай Борзой гэжэ хүдөө тосхондо телевизионно ретранслятор ашаглалгада үгтэбэ. Тиигэжэ холын Советскэ районой бүхы хүдөө аулнуудта сэнхир экранууд толорбо.

«Хото, хүдөөгэй, тэрэшэлэн оронойэлдэб районуудай, улад зоной соёлой хэм хэмжээе дүтэ болгохододэ шухала үүргэ дүүргэхэ ёhотой телевидени бүри үргэнөөр хүгжөөхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ» гэhэн КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй энэ пунктын амараар дүүргэгдэжэ байhаниинь Чечено-Ингушай жэшээ дээрэhээ элеэр харагдана. Хото, хүдөөгэй зоной байрануудта 100 мянга гаран телевизор мүнөө үедэ табигданхай. Тээд телевизор бүхэниие 4—5 хүн харана гээд тоолохо болоо hаа, хэдэн зуун мянган хүн сэнхир экраниие хаража ха юм.

Чечено-Ингушай АССР-эй телевидени харагшадта 1971 оной эхээр шэнэ бэлэг бэлдэгдэхэнь: Ардон—Грозный гэжэ радиорелейна шугам ашаглалгада үгтэнэ. Центральна телевидениин дамжуулгануудые hайнаар харадаг болохонь.

Г. НАСОНОВ,
(ТАСС-ай корр).

Карачаево-Черкесскэ автономито область. Черкесскэ консервын заводой коллектив 1970 ондо hайн ажаллаа шалгараа. Түс предприяти жэл соо элдэб жэмэс ба ногооной 4 миллион үлүүтэй банка консерв гаргаа байна. Эндэ хэгдэhэн продукци холын саанахи газарнуудта эльгээгдэдэг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оператор Евдокия Карпенко бэлэн болоhон продукциие шалгажа байна.
ТАСС-ай фотохроника.

Вьетнамай Демократическа Республика. Мончау гэжэ худоо ажахын кооперативта сайн намаа хуряалга.
ВИА—ТАСС-ай фото.

МОНГОЛ ОРОНОЙ АЛТАН ЖАСА

«АН-24» Улаан-Баатарай аэродромhоо старт абаад, оронгой баруун аймагууд тээшэ зорибо. Пассажирнуудай салон соохи креслонуудта хүдөө зон, хүдэлмэришэд, солдадууд, студентнэр hуунхай.

— Та, Мүрэн хото тээшэ түрүүшынхеэ нисэжэ ябанат гү?— гэжэ зоргоогүй hууhан залуу монгол хүбүүн намда хандаба. Монгол мантайгаарша hаа, тординэгүй ородоор дуугарба. Хажуудахи нүхэрни Эркутскэй финансово-экономическа институдай студент байгаа. Дугар гэжэ нэрэтэй.

Хилын саагуур, гол түлэб Советскэ Союзай техникум болон дээдэ hургуулинуудта, мүнөө холын ...

— Манай студентнэртэ олон эрхэ байдал хангагдаhан, Советскэ правительстводо ехэ баяр баясхалан хүргэнэбди,— гэжэ Дугар хэлээ.

СССР-тэ hуража, олдоhон мэргэжэл олохон хүнүүд Монголдо олон юм. Тэдэнэй хэд нь инженер, врачнууд, зоотехнигууд, агрономууд ба инженернүүд, багшанар ба барилгашад болоно. Тэдэ, дунда эрдэмтэй хүдэлмэрилэгшэд ... Ардай революциин илаhаhаа хойшо орон дотороо олон тооны шэнэ ... дунда hургуулинуудые ажаhуулhан ... монгол арадай ехэ туйлалта болоно.

Түрүүшын дээдэ hургуули—Монголой гүрэнэй университет 1942 ондо нээгдээ hэн. Тэрэнhээ уламжлан, багшанарай, медицинскэ ба бусад институдууд бии болоо. Мүнөө Монгол орон дотор 7 янзын гарэн студентнэр hуража, 5й мэргэжэл олохо 10000 хүн hуража студентнэрэй ... Европын хүгжэнги оронуудые ... Республика соо ... финансово-экономическа техникумда мүнөө мянга гаран хүбүүд, басагад hуража.

Тэдэнэр hайн түхеэрэлгэтэй таhалгануудаар хангагданхай, ехэ библиотекэтэй, спортын зал, хамтын уушам hарууя байратай. Эндэнь бухгалтернуудые, банкын хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэдэг юм.

Монголой дээдэ hургуулинуудые дүүргэгшэдэй дундаhаа мүнөө олон эрдэмтэд төрөжэ гараhан. Жэшээнь, Т. Аюрзана түрүүшэй ... ашаг ехэтэй хонидой ... гэжэ шэнэ үүлтэр бии болгоо. Нэгэ үүлтэрэй хонидhоо ... ноолуур ... hайн ... Хэдэн селекционернүүд: М. Улзы, Х. Зундуй-Жалцанай удариалгата доро Монголдо ашаг үрэ саашаада ехэ үгэхэ шэнэ сортын шэниисэ, ешмэн, обёос, хартаабха, капуста үрэгүүдэг болохо шэнжэлгэ түршэлгэ хэжэ байнад. Эдэ коллективууд МНР-эй Гүрэнэй шангуудта хүртэнхэй.

Хэлэ ба литературын институдай хүдэлмэрилэгшэд «Терминологиин словарь», «Монгол хэлэнэй грамматика», «Мүнөөнэй монгол литературын хураангы түүхэ» болон бусад hонин зохёолнуудые бэлдэжэ хэблэн гаргаа. hургуулинуудта эрдэм мэдэсэ бастанаар хүүгэдтэ пом заана. Хэдэ мянган врачнууд, медицинэ зоной элүүр мэндые сахина. Инженернүүд болон техникүүдэй ехэ отряд барилга эрхилнэ.

Гэхэ зүүрэ ветеринарнууд Монголдоо эгээл олон мэргэжэлтэд байнаар. Республикын экономикын гол hалбаринь мал ажал юм. Мүрэн хотодо ветеринарын хабанай хүдэлмэрилэгшэдэй наадантай ... Тэрэнэй Жамсаран гэжэ нэрэтэй ... байба. ...

— Зарим хүдэлмэригшье болодог ... гэжэ Жамсаран ...

Монгол оронгой олон мянган мэргэжэлтэд ветеринар Жамсаранай ... байна гэжэ hанагдана.

А. КРИВЕЛЬ.
(АПН).

Спартакиадын эхин алхам

«...Саян уулын хормой саhаар хушагдажа, янгинама хүйтэн үбэлнэй хабадаа орохоор үнинэй. Санаар hолжорхо дуратайшуул мүнөө нютаг нугадаа хаба шадалаа туршажа эхилэнхэй. Нэгээд профсоюзуудай үбэлэй VII спартакиадада зорюулагдаhан олон зоной хабаадалгатай ехэ мүрысөөн, hорёонууд болохонь».

Иимэ мэдээсэл Түнхэнэй аймагай «Урожай» бүлгэмэй советэй түрүүлэгшэ В. В. Комарицын манай редакцида эльгээhэн байна.

Профсоюзуудай VII спартакиадада хабаадалсахаар бээ зэhэжэ эхилhэн спортсменүүд энэ жэлэй үбэлые ехэ мүрысөөнэй эхин гэжэ дэмы нэрлээгүй байха. Юуб гэхэдэ, спартакиада хадаа республикын колхоз, совхозуудай спортсмен, бүлэг бүхэнэй энэ мүрысөөндэ хэр зэргэ бэлэдхэлые шалгаха, дутуу дундануудые элирүүлхэнь мэдээжэ. Тиимэhээ хүдөө нютагуудай комсомолой, спортын хүтэлбэрилэгшэд хаа хаанагүй спортын түхеэрэлгэ бэлэдхэхэ, эрхим спортсменүүдтэй болохые хүсэхэ болоно. Энэнэй хажуугаар hургуули, айл бүхэнэй үхибүүдэй наадамаар хоккейн талмай, шарга, санаар урилдаха зүргэ бэлэдхэжэ, спартакиадада олон зониие хабаадуулхаар бүхы юумэеэ бэлэн байлгаха болоно ха юм. Республикын физкультурна коллективууд түрүүшын саhанай, түрүүшын хүйтэнэй эхилэмсээр, нютаг нугануудтаа спортын мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ эхилээ. 1972 ондо үнгэргэгдэхэ олимпиин үбэлэй наадада бэлэдхахын, спортсменүүдэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхын, мүн үбэлэй мүрысөөнүүдые саашадань улам дэлгэрүүлхын, профсоюзуудай hайн дурадай спортын бүлгэмүүд, спортын клуб, физкультурын коллективуудэй хэhээ, хаяа байhаа хүдэлмэриинь дүн согсолжо, дутуу дундануудые элирүүлхэ зорилготойгоор спартакиадын мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ гэhэн тогтоол ВЦСПС-эй Президиум, ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюро, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитет суттаа баталан абаhан байгаа бшуу.

Тогтоол униэад байхада, таряусалга ехэтэйгээр табигдаhан зорилгонууд олон, ехэшье. Эдэ бүгэдые hайнаар ойлгоhон спортын клуб, коллективууд ноябрь, декабрь hарануудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулжа, амжилтатай гараhан байха юм.

Саян уулада түрүүшын саhанай орохотой сасуу Түнхэнэй аймагай «Урожай» бүлгэмэй спортсменүүд хоорондоо мүрысөөн, hорёо үнгэргэжэ, үбэлэй спортын хэшээл ябуулжа байгаа. Аймагай спортсменүүдэй дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө санаар, хоккей наадалгаар мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, аймагайнгаа чемпионуудые тодоруулhан байна. Мүнөө аймагай сэлишадай суглуулагдамал командын сэлүүд—мастерта кандидат Валерий Дорбаков, нэгэдэхи разрядтай Петр Кобелев, Алексей Зверев, Анатолий Онтоев, Клим Ирничеев, басагад соо hоо Люда Баларова, Светлана Лазарева, Дарима Хальчаева, Светлана Семинихина болон бусад аяарь hарада республика дотор үнгэргэгдэхэ профсоюзуудай VII спартакиадада түрүү hуури бусааха зорилготой бээ зэhэжэ, хоорондоо hорёо, мүрысөөнүүдые үнгэргэжэ байдаг юм. Зарим нютагууд та саhанай багаар ороhон дээрэhээ аймагайнгаа, мүн Зүүн-Мүрэн нютагта санашадай бээ hорюулжа байхаар hайн зүргэ гаргаhан, хоккей наадагшадай талмайнууд хэдэ хэдэн нютагуудта түхеэрэгдэнхэй байна юм.

Тэрэшэлэн Загарайн, Баргажанай аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын «Спартак», «Локомотив», «Буревестник», «Труд», «Забайкалец» бүлгэмүүдэй спортсменүүд шэдэ hарнама сагаан саhан дээгүүр санаар, гэрэл мэтэ сагаан хүхэ мульhэн дээгүүр хоккей наадажа, сэбэр агаараар сэлжэ хүртэн амилхынгаа хажуугаар бүлгэмэй магаа дотороо үбэлэй мүрысөөнүүдые тэ залуун намарhаа хойшо бэлэдхэжэ эхилhэн байгаа. Мүнөө дүн сагдагша коллективүүдэй спортсменүүдэй хаданаа хурдан түргэн hөөр hолжорхо сайн болон сэхэ зүргэ гаргагдаhан, хоккейн наадагшадай hайн талмай түхеэрэгдэhэн байна. ...

... Манай аймагай спортсменүүд профсоюзуудай үбэлэй спартакиадада бэлэдхэжэ эхилээд үнинэй. Аймаг, республика соогоор хурдан солбон гэжэ суурхаhан санашад Иван Серебряков, Николай Фролов, Виктор Базаров, спортын мастер Николай Тарабрин, Юрий Зуев гэгшэд мүн республикын түрүү hуури эзэлhэн мүрысөөнүүдтэ бэлэдхэжэ, хорондоо hорюулжа, мүрысөө үнгэргэжэ байнхай,— гээд ВЛКСМ-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь Степан Заидаев онсолоно.

Энээнhээ гадна, түс аймагай Онохой, Шэнэ-Эхин, Загарай тосхонуудта хоккей наадалгаар ...

...

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

КОММУНИЗМЫН ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй телевидени ба радиогоор үгэ хэлэжэ, шэнэ жэлтэй дашарамдуулан совет арадые амаршалhан ушарые дэлхэйн үргэн олоннита, гадаадын хэблэл ехээр hонирхожо байна. Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын текстые бүхыдэнь гү, али нэйруулан толилжо зүурад, хилын саанахи газетэнүүд социально-экономическа хүгжэлтын талаар СССР-эй туйлаhан илгэ ехэ амжалтануудта, Советскэ Союзай уласхоорондын байдалай бэхижэhэндэ, бүхы дэлхэй дээрэ тэрэнэй нэрэ хүндын ехэ болоhондо түсгаар анхарал хандуулна.

«Нойес дойчланд» ба «Берлинер Цайтунг» гэжэ Германиин Демократическа Республикын газетэнүүд «Коммунизмын зорилгой шэнэ илалтанууд тээшэ, урагшаа!», «Зориг түгэлдэр СССР 1971 оние эхилбэ»,—гэhэн гаршагууд доро түрүүшын гэр нюурнуудта Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые бүхыдэнь толилбо. «Наймадахи табан жэлые нэртэй солотойгоор дүүргээд, совет арад болбол туйлаhан амжалтаарва омогорхохо ёhоорoo омогорхон, зориг түгэлдэрээр 1971 оние угтаба. КПСС-эй XXIV съездые угтахаа байна» гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай центральна орган «Нойес дойчланд» газетэ бэшэhэн байна.

«Аль-Масса» гэжэ Каирай газетэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые түрүүшынгээ нюурта толилбо. Тэрэ газетэ иигэжэ бэшэбэ: «Социализмын бүтээлэйн системые бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ, бүхы дэлхэй дээрэхи эрхэ сүлөө, эб найрамдал ба дэбжэлтые хамгаалха гэhэн урдынгаа харан бодолые гадаадынгаа политикада Советскэ Союз баримталhаар».

«Паэзе сер» гэжэ Италиин газетэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэhэн үгые «тон hонирхолтой» гэжэ сэгнэhэн байна.

Парижай газетэнүүд Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэдэ ехэ удха шанар олгоно. «Фигаро» газетэ гаршаг соогоо иигэжэ тэмдэглэhэн байгаа. «Советскэ Союзай уласхоорондын байдал мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиhээ бата бэхи». Коммунизмын замаар үшөө нэгэ ехэ алхам Советскэ Союз хэбэ гэhэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин үгые «Монд» газета түсгаар илган бэшэбэ.

«Социализмын хэрэгые хамгаалха гэжэ Л. И. Брежнев уриалба» гээд Индиин «Нэшнл геральд» газетэ бэшэhэн байна. Индиин демократическа олоннитын орган «Патриот» гэжэ газета Советскэ Союзай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшын хэлэhэн үгэ тайлбарлаха зуурад, совет арад КПСС-эй хүтэлбэри доро коммунис байгуулалтада шэнэ, гайхамшагта амжалта туйлаба гэжэ тэмдэглэбэ.

УЛААН-БААТАРАЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ hАЙНДЭР

УЛААН-БААТАР. ТАСС-ай корреспондент Ч. Намжилов иигэжэ дамжуулна: Монголой нийслэл хотын Залуушуулай ордон соо шэнэ жэлэй ехэ hайндэр болобо. Предприятинуудай, эмхи зургаануудай түрүү 1200 хүбүүд, басагад тэндэ суглараhан байна. Хүндэтэ айлшад—МНРП-гэй ба Монголой правительствын хүтэлбэрилэгшэд, хуушанай партизанууд—1921 оной арадай революциин ахамад ветеранууд, МНР-эй Геройнууд залуушуулай hайндэртэ байлсаба.

Нийслэл хотын залуушуулай Монголой Арадай-революционно партида бариhан рапорт суглааргшадта уншагдажа үгтөө. Ленинэй ойн баяраа 1970 ондо 20 мянган хүбүүд, басагад, нийслэл хотын 45 мянган пионернүүд, hурагшад Ленинэй зачет амжалтатайгаар тушааhан байгаа. Улаан-Баатарай хүдэлмэришэн залуушуул алдартай солотойгоор ажаллаа. Тэдэ залуушуулай 9,5 мянга гаран туяолагшадынь үйлэдбэринэгээ жэлэй даалгабари түрүүлэн дүүргэhэн байна. Хэдэн зуун мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур гаргагдаба.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал нийслэл хотын залуушуулай түлөөлэгшэдтэ хандажа үгэ хэлэhэн байба.

Монгол арад үсэд шанга ажал хэhээрээ ... Советскэ Союзай ба социалис бусад оронуудай аха дүүгэй туhаламжаар экономико болон соёл культурына хүгжэлтэдэ үнгэрэгшэ жэл ехэ амжалта туйлаба гэжэ Ю. Цеденбал хэлээ. Хани барисаанай, харилсаа холбооной орпоо байдалда үнгэрhэн манай партиин-правительственна делегациин Советскэ Союз орожо ерэлгэнь үнгэрэгшэ жэлдэхи шухала ушар болобо гээд Ю. Цеденбал хэлэhэн байба.

Президент Кекконенэй үгэ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Январиин 1-дэ Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконен шэнэ жэлые угтуулhан амшалта үгэ Финляндиин радиогоор хэлэбэ. Дотоодын политическа байдал тухай хэлэхэдээ, республикын арадай ажахын бүхы продукци 1969 онойхидо орбол 6 процентээр ехээр 1970 ондо гаргагдаба,—гэжэ тухайлжа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Корейн арад зондо хандаhан бэшэг

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен Корейн арадта хандажа, шэнэ жэлээр дашарамдуулан амаршалба. 1970 он Корейн арад зондо гайхамшаг жэл, революционно тэмсэлдэ, байгуулалтадаа агуехэ илалтануудые туйлаhан жэл байба гэжэ амаршалга доторнь хэлэгдэнэ.

Оронойнгоо бүхы ажалшадые—хүдэлмэришэн анги ба таряашадые, эрдэмтэд ба техникүүдые, уран зохёолшод ба искусствын ажал ябуулагшадые, партиин ба гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые үнгэрэгшэ жэл ехэ амжалта туйлаhантайнь дашарамдуулан Министрнүүдэй кабинедэй Түрүүлэгшэ амаршалба. КНДР-эй социалис туйлалтануудые найдамтайгаар хамгаалжа байгаа Корейн Арадай армиин сэрэгшэдые мүн баhа амаршалhан байна.

Социалис оронуудай арадуудта, эб найрамдал ба демократиин бүгэдын хэрэгэй илалтын түлөө, национальна таларгаа бэеэ даанхай байдалай, социализмын түлөө марксизм-ленинизмын туг доро тэмсэжэ байгаа Азиин ба бүхы дэлхэйн арадуудта бүхы Корейн арадай нэрэhээ амаршалга Ким Ир Сен дамжуулба.

1971 ондохи—КНДР-эй арадай ажахын хүгжэлтын зургаадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэхи корей арадай зорилгонууд дээрэ өөрынгөө амаршалгын бэшэг соо Ким Ир Сен тогтоhон байна. Мүнөө жэл ехэ шухала зорилгонууд табигдана, тэдэниие шиидхэхын тулада парти болон корей арад бүхыдөө үсэд шангаар ажаллаха, тэмсэхэ уялгатай гэжэ амаршалгын бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Голландиин завод, фабрика, эмхи зургаануудта hаяхан нэгэ сасай турша соо бүхы ажал хүдэлмэри зогсоогдоhон байгаа: оронойнгоо ажалшадай профсоюзай урилгаар забастовко болон митингнүүд үнгэргэгдэбэ. Амстердам, Роттердам хотонуудта транспортын ябаса зогсоогдоhон байба. Зураг дээрэ: Амстердамда болоhон забастовкын үедэ.
ТАСС-ай фотохроника.

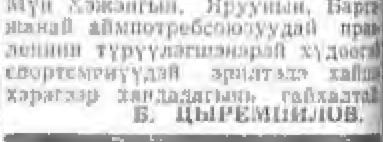

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Съездын урда тээхи вахта дээрэ» гэhэн гаршаг доро информацинууд, «Галта тэрэгэнүүдэй зээд» гэжэ репортаж, ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Коммунистын зарюусалга» гэhэн А. Кушнаревой корреспонденци, З. Брюханенкын «Парткомой секретарь» гэжэ репортаж.

Гурбадахи хуудаhанда: «Худалдан абагшадай эрилтые түгэс хангаха» гэжэ А. Именохоевой статья, В. Найдаковой рецензи.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: АПН-ай материал, Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:
г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабсельнкоров — 67-61, информации — 34-05, общественная приёмная — 58-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.